საქართველო

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მთავარი კომიტეტის ორგანო.

რედაქცია და კონტორა:
თბილისი, რუსთაველის პროსპექტი № 11 რედაქცია და კანტორა ღიაა ყოველ დღე დილის 9 ს., ნაშუადღევის 2 და ნახ. საათამდის. ტელეფონი № 15—73.
წერილების დეპეშებისათვის: თბილისი „საქართველო“ ფოსტის ყუთი № 76

განცხადებანი:
განცხადება მიიღება ნაშუადღევის 2 საათამდის. სტრიქონი პეტიტი პირველ გვერდზე 20 მ. მე-4 გვერდზე—15 მ.
სამგლოვიარო განცხადებანი 30 სტრიქონი—700 მ. 2 ნახ. საათის შემდეგ 100 მანეთით მეტი.

ხელის მოწერა:
გაზეთი „საქართველო“ ქალაქსა და ქალაქს გარეთ ღირს თვეში—600 მან. ცალკე №—25 მან.

ფასი 25 მან.

წელიწადი მეექვსე.

სამშაბათი, ქრისტეშობისთვე 7. 1920

№ 167

მოითხოვეთ ყველგან საუკეთესო ხარისხის

კონიაკი

გაწმენდილი ჭურის არაყი და ტკბილი სასმელები დ. ი. კალანდაძის
ბითუმად და ცალ-ცალკე თვით ქარხანაში სადგურის (ვაგზლის) ქ. № 5.

განცხადება

კიზიყ-კახეთის სავაჭრო სამრეწველო და სასოფლო სამეურნეო ბანკის

(ქ. სიღნაღში) საორგანიზაციო კომიტეტი ამით აცხადებს, რომ

ფინანსთა და ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტრომ ამა წლის 19 ნოემბერს ხსენებულ ბანკის წესდება დაამტკიცა

ძირითადი თანხა ბანკისა პირველ ხანად არის განსაზღვრული 20 (ოცი) მილიონი მანეთით, თითო აქცია ღირს ათასი (1000) მანეთი, ხუთი აქცია იძლევა ერთი ხმის უფლებას. ხელის მოწერის დროს უნდა იქნეს შემოტანილი აქციის ღირებულების ნახევარი (500 მანეთი) და საორგანიზაციო ხარჯების დასაფარავად ერთ დროულად ასი (100) მანეთი აქციაზე

ხელის მოწერა მიიღება: ამა წლის დეკემბრის 6 (ორშაბათი), 7 (სამშაბათი), 8 (ოთხშაბათი), 9 (ხუთშაბათი), 10 (პარასკევი) და 11 (შაბათი) ქალ. ქ. სიღნაღში: საურთიერთო ნდობის საზოგადოებაში.

ქ. თბილისში: „ცენტრობანკში“ (პუშკინის ქ. 3) და „ალზიორაში“ (ალექსანდროვის პრ. 5). სოფ. გურჯაანში, ველისციხეში, ჯუგაანში და ქვემო-მაჩხაანში—საკრედიტო ამხანაგობებში.

საორგანიზაციო კომიტეტი ამით აცხადებს, რომ

აქციონერთა პირველი დამფუძნებელი

კრება

დანიშნულია ამა წლის 26 დეკემბერს სიღნაღის ახალ კლუბის დარბაზში ნაშუადღევის 12 საათზე

განსახილველი საკითხები:

1. საორგანიზაციო კომიტეტის მოხსენება.
2. სიღნაღის საურთიერთო ნდობის საზოგადოებისაგან აქტივისა და პასივის მიღება.
3. 1921 წლის ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვა და დამტკიცება.
4. არჩევნები საბჭოს გამგეობისა და სარევიზიო კომისიისა და
5. მიმდინარე საკითხები.

მწერალთა კავშირის ინიციატივით ამ დღეებში

სოფია გამსახურდია

წაიკითხავს ტფილისში
✦✦✦✦ მოხსენებას

თანამედროვე გერმანიის პოლიტიკასა
✖✖ და კულტურის პრობლემები ✖✖

დრო და ადგილი ცალკე იქნება გამოცხადებული.

სახელმწ. თეატრი.

ოპერა

სამშაბათს, 7 დეკემბერს,
ქართულ ენაზე ოპერა
● ლალატი ●
ოთხშაბათს, 8 დეკემბერს,
პირველად განახ. შემდეგ
„ფრა-დიავოლო“.
ოთხშაბათს, 9 დეკემბერს,
პირველად განახ. შემდეგ
„ტოსკა“.
ოპერის დასაწყისი საღამოს სრულ 8 საათზე.

სახელმწიფო დრამის თეატრი

(ყოფილი არტისტიული—რუსთაველის პრ., № 21, ტელ. 8—07).

სამშაბათს, დეკემბრის 7-ს მეოთხეჯერ
უცვირგვინო მეფენი
ხუთშაბათს, დეკემბრის 9-ს პირველად
ბერდო-ზმანია

დეკემბრის წარმოდგენისათვის („ბერდო-ზმანია) აღებული ბილეთები გამოდგება 9 დეკემბრის წარმოდგენისათვის.

„სორაპნის“ გამოცემა

დაიბეჭდა და გამოვიდა გასასყიდათ 1921 წ.

„კალენდრები“

შედგენილი მ. გაჩეჩილაძის მიერ.

1) კედლის კალენდარი.
2) ჯიბის კალენდარი
3) მოძრავი კალენდარი ქართულ-რუსული
4) თვიური კალენდარი ქართულ-რუსული

შეკვეთები დამკვიდრებულია წითელი სადებავით მისამართი თბილისი სტამბა „სორაპანი“ მ. გაჩეჩილაძე. 8—3 2295

გამოცდილი რეპეტიტორი სტუდენტი

იძლევა გაკვეთილებს

სასურველია დილის საათები

მისამართი ეროვნ. დემოკრ. ბიურო (სასახლ. ქ. № 5)
ტელეფ. № 3-02 გამოელაპარაკეთ 10-2 საათამდე.

გაზ. „საქართველო“-ს

აგენტების საყურადღებოდ

თელავი, ყვირილა, გორი, ფოთი, ბათუმი, სამტრედია.

გაზ. „საქართველო“-ს კონტორა კატეგორიულად აცხადებს, რომ ყველა იმ აგენტებმა, რომელთაც არ წარმოუდგენიათ მიღებულ გაზეთების ანგარიში, რომელთაც არ დაუბრუნებიათ დარჩენილი გაზეთები, აცნობონ ამის შესახებ დაწვრილებით კონტორას და გაასწორონ ანგარიშები:

წინააღმდეგ შემთხვევაში გაზეთები აღარ გაეგზავნება.

მეორე ქართული კლუბი

დღეს სამშაბათს

სინემატოგრაფი

დასაწყისი სრულ 8 საათზე.
1—139—1

ქალი ევ

ფრანგულ ენის გაკვეთილებს თეორია და პრაქტიკა

(დიპლომი პარიზის უნივერსიტეტისა სორბონის.) ვამზადებ აგრეთვე გერმანულში და იტალიურ ენებში. სასამართლოს ქუჩა № 38. მეორე ეზო. ჰკითხეთ მეეზოვეს. ნახვა შეიძლება საათის 4 და 4 ნახევარზე.

წინად და ეხლა

სულ სხვა იყო საქართველოში კომუნისტების სითამამე და იერი ამ რამოდენიმე თვის წინად და სულ სხვაა დღეს. მაშინ იყვნენ ცალკე პირები და არ იყო ორგანიზაცია. ამ პირთა მუშაობა უნაყოფოდ რჩებოდა, ხოლო მათი ავანტიურული „გამოსვლები“ ყოველთვის სამარცხვინოდ თავდებოდა. ჩვენი, სოფელი და ქალაქი გამოერკვა და ბოლშევიკურ იდეებს ოპოზიციაში ჩაუდგა. მთავრობამაც სიმკაცრეს მიმართა და ბოლშევიკების ანტი-სახელმწიფოებრივი მოქმედება რეპრესიული ზომებით აღკვეთა. ამ რიგად, მთელი საქართველო ერთ შეუვალ ციხეს დაემზგავსა, და კომუნიზმის პირისპირ ერთ უდისონანსო მთლიან ფრონტად გადაიქცა. მაშინ საქართველოს გარეშემოც არ იყო ბოლშევიკების ჰაჰანება. ჩვენ გარშემორტყმული ვიყავით დამოუკიდებელი ეროვნულ სახელმწიფოებით. ჩვენი ეკონომიურ-ფინანსიური მდგომარეობა გაცილებით უკეთესი იყო, ვიდრე დღეს. ყველა ამ გარემოების გამო საქართველოს კომუნისტების სახე მეტად საწყალობელი იყო, იმედი და ჯანი გატეხილი ჰქონდათ. მაგრამ დღეს სურათი შეიცვალა და ეს სურათის შეცვლა ბოლშევიკების სასარგებლოდ მოხდა. ურატაძის ხელშეკრულებამ და ბოლშევიკების შემდგომმა ლეგალურებამ ხელი შეუწყო ჩვენში ბოლშევიკების ზრდას. დღეს საქართველოში ბოლშევიკებს გამართული აქვთ პარტიული ორგანიზაცია. ქალაქის მუშათა წრეებში ზოგან-ზოგან უპირატესობას იმკვიდრებენ, როგორც მაგალითად, ბეჭდვითი საქმის მუშათა შორის. ბოლშევიკური სულიერი განწყობილება ნათლად გამოკრთოდა სახელმწიფო და ერობა-ქალაქების მოსამსახურეთა ყრილობაზე, რომელიც გუშინ წინ გაიმართა.

საერთოდ ბოლშევიკების მუშაობამ ჩვენში ფართე ხასიათი მიიღო. არსებული მთლიანი ფრონტი გაიბზარა და ამ ფრონტში დღეს ალაგ ალაგ ბოლშევიკების გუნდები ჩადგნენ. შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ გამოქვეყნებული ოფიციალი ცნობაც აშკარად ამტკიცებს ბოლშევიკების ვახურებულ მუშაობას საქართველოს ცენტრსა და პროვინციებში! ამავე დროს საქართველოს გარშემო დაირღვა ძველი მდგომარეობა. მეზობელმა ხალხებმა დაჰკარგეს დამოუკიდებლობა და მათ ქვეყნებში საბჭოთა წყობილება დამყარდა და კომუნისტები გაბატონდნენ.

შინ ბოლშევიკების ძალების ზრდა და გარეშემო მათი სრული ბატონობა-ასეთია ის ვითარება, რომელშიაც საქართველო ჩავარდა.

დღეს:

კარაკლისში შემოვიდა რუსეთის წითელი ლაშქარი.

ბალახოვიჩის ჯარი პოლონეთმა განაიარაღა.

ლიონის ცნობით სომხეთი ერთა ლიგაში მიიღეს; ერთა ლიგის მიმღებმა კომისიამ უარი განაცხადა აზერბაიჯანისა და უკრაინის მიღებაზე.

წ ე რ ი ლ ე ბ ი.

მეთაური: წინად და ეხლა.

ვ. წერეთელი: მმართველი პარტია და შემოქმედებითი მუშაობა.

ს. ქვარიანი: სიძვირე და მასთან ბრძოლა.

ზაქარია და დავითი ალექსის ძენი დავითაშვილები ოჯახობით, ბარბარე მოზდოკელისა და მაკრინა ტატიშვილისა დიდის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და მეგობართ, რომ სოფ. დგვრისში გარდაიცვალათ ძვირფასი ძმა მღვდელი

იოანე ალექსის ძე დავითაშვილი.

დაკრძალვა სოფ. დგვრისში ხუთშაბათს, 9 დეკემბერს.

რობებში ჩვენი დამოუკიდებლობა და რა ზომამდე უნდა იქნეს ხმარებული, რომ თავიდან ავიცილოთ ამ გარემოებით შექმნილი საფრთხე? მეზობელი ქვეყნების ბედ-იღბალი ჩვენ გარეშე გადაწყდა და ის, რაც ამ ქვეყნებში ხდება, მათი შინაური საქმეა, რომელ- [illegible]

[illegible] მუშა მოსამსახურე აუტანელ პირობებში ვარდება. ეს არის შედეგი იმ ეკონომიური პოლიტიკის, რომელსაც ჩვენი მთავრობა აწარმოებს მას აქეთ, რაც ქვეყნის მართვა გამგეობას სათავეში მოექცა. თუ ჩვენს მთავრობას უნდა შეჩერდეს შინაური ბოლშევიზაციის [illegible]

[illegible] ჩვენში ადგილი აქვს. ეს საკითხი დაკავშირებულია ჩვენი ეკონომიური და ფინანსიური პოლიტიკის ძირითად საკითხთან. რაც დღე გადის, ჩვენი ეკონომიური ვითარება უფრო და უფრო უარესი ხდება. ინტელიგენცია და [illegible] რებით და მისი გადაცემით უკანონო პატრონების ხელში—მთავრობა მხოლოდ აჩქარებს საერთო სიღატაკეს და საქართველოს გაბოლშევიკებას. დროა გონს მოვიდეთ.

საქართველოს მემორანდუმი ერთა ლიგაში.

პარიზი. „ტანი" ბეჭდავს საქართველოს მემორანდუმის საბოლოო ნაწილს, რომელიც საქართველოს დელეგაციამ—ე. პ. გეგეჭკორის და ზ. ავალიშვილის—სახით წარუდგინა ერთა ლიგის კონფერენციას ჟენევაში საქართველოს რესპუბლიკის ერთა ლიგის შემადგენლობაში შეყვანის შესახებ.

„დადგა რა დასავლეთ დემოკრატიის დროშის ქვეშ, ამბობს მემორანდუმი საბოლოო ნაწილი, საქართველოს ხალხი ბუნებრივათ, განსაკუთრებული სიმპატიით ეპყრობა ისეთ პოლიტიკურ სისტემის შექმნის იდეას, რომელიც არის პირდაპირი შედეგი ომისა და რომელიც ამავე დროს არის საშუალება, რათა მომავალში აიცილოს კაცობრიობამ თავიდან ომის წარმოშობა. ერთა ლიგა, რომელიც ასეთს სისტემას შეიცავს წარმოადგენს საუცხოვო მიღწევას თავის ნაყოფიერებით, რათა კაცობრიობამ მიაღწიოს მომავალში სრულ კავშირს. აღძრავს რა შუამდგომლობას ერთა ლიგაში მიღების შესახებ, საქართველო სრულიად არ ხელმძღვანელობს სურვილით მიიღოს აქედან რაიმე უპირატესობა, პოლიტიკური ანსხვა რაიმე ხასიათისა, საქართველოს სურს მხოლოდ იცნოს განათლებულმა ერებმა ის დიდი მუშაობა, რომელი მიმართულია თავისუფლების და დემოკრატიულ წყობილების დამყარებისაკენ. გარდა ამისა საქართველოს მხურვალე და გულწრფელი სურვილი არის მიიღოს თავიდანვე მონაწილეობა ლიგის საერთო მუშაობაში რომელიც მიმართულია ხალხთა შორის მშვიდობიანობის განმტკიცებისაკენ.

საქართველოს სურს მიიღოს თავის თავზე რამდენადაც ეს მას შეუძლია ნაწილი მუშაობისა. საქართველოს მთავრობა ფიქრობს, რომ რესპუბლიკის პოლიტიკური და გეოგრაფიული მდგომარეობა იძლევა ისეთ პირობებს, რომ მის ხალხს შეუძლია მიიღოს მონაწილეობა საერთაშორისო საზავო პოლიტიკაში, რომლის განხორციელებულ ორგანოთ ხალხთა ლიგა ითვლება. ლიგა მით უმეტეს ძალას მიიღებს, რაც უფრო გულწრფელად და აქტიურად შემოიერთებს იმ პოლიტიკურ ფაქტორებს, რომელთაც შეუძლიათ მოახდინონ გავლენა სხვადასხვა ქვეყნებში საზოგადოებრივ აზრზე და უხელმძღვანელონ მას.

უფრო მეტი მნიშვნელობა აქვს ერთა ლიგის ავტორიტეტის იმ ქვეყნებში განმტკიცებას, რომლებსაც ან თავიანთი გეოგრაფიულ მდგომარეობით, ან პოლიტიკურ პირობებით შეუძლიათ გახდნენ სხვა და სხვა გართულების კერად, რომელსაც თავის მხრივ შეუძლია მოახდინოს გავლენა და გავრცელდეს ევროპის პოლიტიკურ მთლიან ცხოვრებაში. არ იქნება გადამეტება მტკიცებაში, რომ სხვა პრობლემაში იმყოფება სწორედ [illegible] პოლიტიკური დამო- [illegible]

[illegible] ოვედლო, სომხეთი, აზერბაიჯანი) არის აუცილებელი პირობა ახალ ოსმალეთის და სპარსეთის თავისუფალ განვითარებისა, ვ ნაიდან ამ გზით აღნიშნული სახელმწიფოები განთავისუფლებული იქნებიან გარეშე მტრების შეჭრას მუდმივ მუქარისაგან კავკასიის ყელის სახელმწიფოთა ხიმტკიცე საჭიროა იმიტომაც, რომ აზიის წინა ნაწილი არ გახდეს მსხვერპლი მეოქროზისა და ჯიბრისა.

ამიერ-კავკასიის მიზანი საერთაშორისო პოლიტიკაში, როგორც ეს გამორკვეულია არის ამ გავლენათა და ბატონობის სფეროების ჩამოშორება, რომლებშიაც არის ტენდენცია კონფლიქტის გამოწვევისაკენ მიმართული. ამ მხრით ამიერ-კავკასიის სახელმწიფოთა გამაგრებას დიდი მნიშვნელობა ეძლევა, თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ საქართველო არის ამიერ-კავკასიის ერთი უმთავრესი ნაწილი და ნათელი გახდება, რომ საქართველოს მიღება ერთა ლიგაში გაუადვილებს მას (ერთა ლიგას) ამიერ-კავკასიის პოლიტიკის წარმოებას და ამავე დროს ასწევს თვით ლიგის ავტორიტეტს ამიერ-კავკასიაში, სადაც ამ ავტორიტეტის გამტკიცებას მეტად დიდი მნიშვნელობა ექნება.

არსებობს კიდევ მეორე შეხედულება ამ პრობლემაზე, რომ ის ძალით საკითხი ამიერ-კავკასიის სახელმწიფოთა შესახებ და აგრეთვე საქართველოს ერთა ლიგაში მიღების შესახებ ხდება საერთაშორისო საკითხი: ეს არის მიმოსვლის იმ გზების მნიშვნელობა, რომლებიც მიდიან საქართველოზე სპარსეთში, სომხეთში და შუა აზიაში. ცოტაა ისეთი სავაჭრო გზები, რომლებსაც ისეთი საერთაშორისო მნიშვნელობა ჰქონდეს, როგორიც არის გზა, რომელიც მიდის ამიერ-კავკასიით და აერთებს დასავლეთს ახლო მდებარე და შუა აზიის სხვა და სხვა ქვეყნებთან.

ამ გზის საერთაშორისო ხასიათის დასაცავად მომავალში და მის გამოსაყენებლად საუკეთესო გარანტია იქნება ის დახმარება, რომელსაც ერთა ლიგა მისცემდა ამიერ კავკასიის ქვეყნებს: საქართველოს ერთა ლიგაში შესვლა კი ამ მიზანს მეტად გაადვილებდა. მეორე მხრით, როგორც ეს ჩვენ შეგვიძლია გავითვალისწინოთ ერთა ლიგის მთავარი მიზანი იქნება მოწყობა და გაუმჯობესება გზების სხვა და სხვა ერებს შორის. ამიერ-კავკასიის ქვეყნები და კერძოდ საქართველო უცხოელთა ბატონობიდან განთავისუფლებული გამოადგება ლიგას დასაყრდენ საფუძვლად ალმოსავლეთში.

კავკასიის საკითხის ასეთი საბოლოო გადაწყვეტა, რომელიც შეთანხმება ერთა ლიგის მიზნების საფუძვლად დადებულ პრინციპებს, გაადვილებული იქნება მეტად საქართველოს ერთა ლიგაში მიღებით. იმ საქართველოს, რომლის მდგომარეობა და წინანდელი როლი უზრუნველყოფს მის განსაკუთრე- [illegible]

გარდა ზემო მოყვანილ მოსაზრებებისა, საქართველოს მთავრობა ფიქრობს რომ თვით პრინციპები, რომლებმაც უნდა მოაწესრიგონ საერთაშორისო ცხოვრება სოლიდარობისაკენ მიმართული, მოითხოვენ ევროპის თავისუფალ ერთა ოჯახში ძველი ერის მიღებას, რომელიც ოდესღაც იყო ქრისტიანობის ავანგარდი აღმოსავლეთში, და რომელიც დღეს ითვლება დემოკრატიის ავანგარდათ. უნდა იქნეს მიღებული ის ერი, რომელიც მიისწრაფის თავისუფალ შრომისაკენ თავის სახლში, რომელიც არის მისი კანონიერი და უდავო მემკვიდრეობა. (ს. დ. ს.)

ევ. გეგეჭკორი ლონდონში
(საქ. დეპ. სააგენტო)

სექტ. 7—ოქტ. 1 დის ე. პ. გეგეჭკორმა დაჰყო ლონდონში, სადაც მან ინახულა ყველა პარტიის გავლენიანი მოღვაწენი და ინგლისის სახელმწიფოებრივი ცხოვრების ხელმძღვანელნი. ე. პ. გეგეჭკორი მათთან მოლაპარაკებას აწარმოებდა საქართველოს რესპუბლიკის „დეჟურე" ცნობის შესახებ.

სექტ. 18. ე. პ. გეგეჭკორმა ინახულა ინგლისის საგარეო საქმეთა მინისტრი ლორდ კერზონი. ამ შეხვედრისას განხილულ იქმნა ძირითადად საქართველოს რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის იურიდიულად ცნობასთან შეკავშირებული საკითხები. საუბარმა საათ ნახევარ გასტანა.

სექტ- 29 ე. პ. გეგეჭკორი თემთა პალატაში მიიწვია დეპუტატმა ვილიამსმა (ლიბერალია). თემთა პალატაში გეგეჭკორს გაუკეთეს ხაუზმე, რომელზედაც დაესწრნენ როგორც ლიბერალურ აგრეთვე კონსერვატიულ პარტიების წარმომადგენლები. აქ ე. გეგეჭკორმა დეპუტატებს გააცნო საქართველოს მდგომარეობა, გადასცა მათ სათანადო მემორანდუმი და სთხოვა მათ საქართველოს საკითხი განეხილათ თემთა პალატაში. დეპუტატები დიდის ინტერესით შეხვდნენ მის მოხსენებას და დაჰპირდნენ პალატაში საქართველოს რესპუბლიკის საკითხის აღძრას.

საქართველოს მდგომარეობისა და მის იურიდიულად ცნობის შესახებ ე. გეგეჭკორი მოლაპარაკებას აწარმოებდა აგრეთვე ლორდთა პალატის წარმომადგენელ—ლორდ რობერტ სესილთან, (ინგ. დელეგატია ერთა ლიგაში) და ლორდ ბრაისთან.

ე. პ. გეგეჭკორს რამდენიმე საქმიანი შეხვედრა ჰქონდა ინგლისის მუშათა პარტიის წარმომადგენელ—ჰენდერსონთან, ტომას შოუსა და მაკდონალდთან.

საბჭოთა სომხეთში.

ბაქოს გაზ. „კომუნისტი" სწერს:

„იმ დროს როცა ბატონი ვილსონი პლატონიურ სურვილს აცხადებს შუაკაცობისას, იმ დროს როცა ნაციათა ლიგა აარსებს მეათე კომისიას სომხეთის საკითხის გადასაჭრელად, საბჭოთა რუსეთმა აშენებს სომხეთს მის ეტნოგრაფიულ საზღვრებში. ყველა ოლქები სომხებით მიერ დასახლებულნი უსათუოდ შეუერთდება დამოუკიდებელ სოციალისტურ საბჭოთა სომხეთს. დღეს ქვეყანამ დაინახა მთელი სიმწარე. ეს უბედურება სხვებისთვისაც გაკვეთილი უნდა იქნეს. დიდი პასუხისმგებლობა ედება მათ, ვინც ოსმალეთის ხალხში ჩასთესა მტრობა და შური. საზღვარი უნდა დაედვას იმ ბრძოლას, რომელიც ერთნაირად აღატაკებს როგორც სომხეთს, ისე ოსმალეთს."

მახნო და ფრუნზე.

ვრანგელის დამარცხების შემდეგ, მახნო ბოლშევიკებს მიემხრო. წითელი ლაშქრის უმაღლესმა სარდლობამ ბრძანება გასცა, მახნოს ლაშქარი გაძრეულიყო კავკასიიდგან. მახნომ ეს ბრძანება არ შეასრულა და თვით ბოლშევიკების წინააღმდეგ გამართა ფრონტი, წითელი ლაშქრის გენერლის ფრუნზეს შემწეობით მახნოს სამხედრო ნაწილები განადგურებული იქნა.

(რუსეთის ცნობები).

უკანასკნელი მეგობრები

ლონდონი, 5 დეკემბერი. (რადიო) ერთა ლიგის სატელეგრაფო შეკითხვაზე შვეციის და ნორვეგიის მთავრობებმა უპასუხეს, რომ ძლიერ დაინტერესებულნი არიან სომხეთის ბედით, მაგრამ მანძილის სიშორის გამო ვერ აძლევენ მათ დახმარება აღმოუჩინონ.

სომხეთში

დეკემბრის 3 კარაკლისში შევიდა რუსეთის ჯარის მოწინავე ნაწილი. დეკემბრის 3 ერევანში დაარსდა ადგილობრივი რევკომი, რომელმაც საბჭოთა მთავრობა გამოაცხადა.

ახალ მთავრობაში დაშნაკელები არ შედიან. დრო დარჩა ჯარის მთავარ სარდლათ პერსონალურად. (ს.დ.ს.)

—

ინტერნაციონალური სომხეთის საბჭო.

მოსკოვი 4 დეკემბერი (რადიო) კომუნისტურ ინტერნაციონალის აღმასრულებელ კომიტეტმა გაუგზავნა სომხეთის საბჭოს რევოლიუციონურ კომიტეტს დეპეშა, სადაც სიხარულს გამოსთქვამს სომხეთის ამბის შესახებ. პირველად ისტორიაში სომხის საკითხი ძლივს დადგა მთელი ქვეყნის მშრომელ ხალხთა ინტერესების დამცველ გზაზე. კომუნისტური ინტერნაციონალი ბედნიერია დაეხმაროთ თქვენ მიერ წარმოებულ ბრძოლაში იმპერიალიზმის წინააღმდეგ გაუმარჯოს საბჭოთა სომხეთს.

საბჭოთა რუსეთი აშენებს სომხეთს

მოსკოვი 5 დეკემბერი (რადიო) საბჭოთა რუსეთმა გაიგო რა სომხეთის გარევოლიუციება და საბჭოთა ძალა უფლების გამოცხადება, დაადგინა გადაეცეს სადავო ოლქები ზანგეზური, მთიანი ყარაბაღი და ნახიჩევანი საბჭოთა სომხეთს. ტფილისის პრესის ცნობები ვითომც ხელი მოაწერის სადაო ოლქების ძველმთავრობის ხელში გადაცემის შესახებ, ტყუილია.

ხელშეკრულება დაშნაკელებთან

ერევანი 4 დეკემბერი (რადიო) დაშნაკელთა წარმომადგენლებმა ხატისოვმა ხელი მოუწერა ოსმალთა წარმომადგენლებს შემდეგ ხელშეკრულებაზე „საზღვრის ოსმალთასა და სომხეთს შუა შეადგენს შემდეგი ხაზი: მდინარე ქვეთა კარახიუს დასაწყისიდან მდინარე არაქსი, არპაჩაი, კარაკლისის ხეობა, დიდი აღმოსავლეთის გამილი, კაბიტალი, დიდი ალბაბის მთა, გეგდაგი, სადაკური ქარატი. ზოგიერთი ოლქები ოსმალეთის მფარველობის ქვეშ იმყოფებიან და სომხეთს ნება არა აქვს ჩაერიოს მათ ჯამეულობაში. სახელმწიფო საზღვრების დასაცავად სომხეთს უფლება ეძლევა იყოლიოს დაქირავებული ძალა 1500 კაცით 120 ტყვიის მფრქვევლით და 8 მსუბუქ საველე ზარბაზნით, აღნიშნულ ძალის გარეშე სომხეთს ნება არა აქვს სხვა რაიმე ძალა იყოლიოს".

თეთრი სომხეთის უკანასკნელი დღეები.

სომხეთში საბჭოთა მთავრობის გამოცხადების წინა დღეებში სრული არევ დარევა მეფობდა. ქალაქიდან ფულმა ყოველგვარი ღირებულება დაჰკარგა. იძარცვებოდა ყველა ვისაც შეეძლო თვით მინისტრიც კი. (რუს. ცნობა)

გაზ. „ილერი" სომხეთის შესახებ.

გაზ. „ილერი" შემდეგს სწერს:

„ულვის სისწრაფით მოხდა ის ამბები, როდესაც სომხეთი ასეთ სამწუხარო [illegible]

სომხეთის მიღება ერთა ლიგაში

ერთა ლიგაში მიმღებმა კომისიამ თანხმობა გამოსთქვა, რომ ლიგაში მიიღონ ავსტრია, კოსტარიკი და სომხეთი, კომისიამ განაცხადა უარი ლიხტენშტეინის, აზერბაიჯანის და უკრაინის მიღებაზე.

ბულგარეთის მიღების საკითხი პროცესშია. (ლიონის ცნობა)

ინგლისი და ქემალ-ფაშა

„აზხატავორის" საკუთარი კორესპონდენტი ნოემბრის 28-ის თარიღით შემდეგს იტყობინება სტამბოლიდან.

აქ ბევრს ლაპარაკობენ ინგლისსა და ქემალ-ფაშას შორის მომხდარ შეთანხმების შესახებ. ამ შეთანხმების ძალით სტამბოლი ოსმალეთს უბრუნდება. ამის სანაცვლოდ ქემალ-ფაშა ვალდებულია, თავისი აღმოსავლეთის ლაშქარი დასძრას ბაქოსკენ და იქიდან ბოლშევიკები გარეკოს.

ტრაპიზონის ცნობები.

— ტრაპიზონში ხმაა გავრცელებული, რომ ოსმალეთი არ ურიგდება სომხეთს.

— კავკასიის ასპარეზისკენ ქემალ ფაშას ახალი ჯარები გადმოჰყავს.

— ხმებია თითქოს ანგორის მთავრობას ხალხისთვის გამოეცხადებიოს, რომ ის არ დაუშვებს რუს ბოლშევიკთა ოსმალეთის შინაურ საქმეებში ჩარევას.

ტრაპიზონიდან მიღებულ ცნობებით ლაზებში მობილიზაცია გრძელდება. ლაზებთან არიან გაქცეული აფხაზები. ხმებია იქვე არიან ბოლშევიკები: იაკობა და ლაკობა.

სტამბოლის ცნობები.
(საკ. კორესპ.)

— აქ გავრცელებულია ხმა რომ მუსტაფა ქემალ ფაშა უკვე შევსია საქართველოს.

— ანგორის უკანასკნელი პასუხი [illegible]

[illegible]

ოსმალეთში

სელჯუკების სახელმწიფო.

ჟურნალი „ორიანტ" იტყობინება: „ქემალის საწინააღმდეგო მოძრაობას ქ. კონიაში ხელმძღვანელობდნენ ზოგი მდიდრები, ამ ქალაქის მესაკუთრენი, იმ მიზნით, რომ გადაერჩინათ თავისი ქონება ოსმალთა ბოლშევიკების კავშირისაგან. მათ ანატოლიის შუა გულში შექმნეს საწინააღმდეგო ცენტრი. ამიტომ ამ მოძრაობის მეთაურებმა ისარგებლეს ძველი ტრადიციებით, ამ ქალაქის ისტორიით და თავის ორგანიზაციას დაარქვეს სახელათ „სელჯუკების სახელმწიფო".

სპეციალური ემისრები გაგზავნეს სოფლად. მათი დანიშნულება იყო ანტინაციონალური პროპაგანდის გაწევა. როგორც ეტყობა ამ აგენტებს ვერავითარი გავლენა ვერ მოუხდენიათ სოფლის მცხოვრებლებზე. მცხოვრებლები აცხადებენ, რომ მათ არავითარი მონაწილეობის მიღება არ სურთ იმ მოძრაობაში, რომელიც ღალატობს ნაციონალურ საქმეს. ახლა სელჯუკებმა ყოველივე ზომები მიიღეს ახალ სახელმწიფოს შესაქმნელად. ამ სახელმწიფოში მათ დაიყვეს ყველა თანამდებობები. სისხლის მღვრელი შეტაკება მოხდა „აჯანყებულთა" და ნაციონალისტების შორის, ამ შეტაკებაში ანგორა დიდის სიმკაცრით მოქმედებდა."

გაზ. „ვაკიტას" ცნობით ამასიაში მთელი მუსულმანობა იარაღ ქვეშ არის დაყენებული. ქრისტიანები განთავისუფლებულნი არიან სამხედრო ბეგარისაგან იმ პირობით, რომ ისინი გადიხდიან 6 თვის განმავლობაში 250 ლირას.

გაზეთი „პეიმ საბახი" სწერს: „მართალია კავკასიის ფრონტზე ნაციონალისტებმა აიღეს ყარსი და ალექსანდროპოლი, ალყა შემოარტყეს ერევანს და აიძულეს სომხეთის მთავრობა მოეწერა ხელი ბრესტ-ლიტოვსკის მაგვარ ზავზე. ასეთ პირობებში ეგონებათ, რომ ქემალისტების ცუდ მდგომარეობაზე ლაპარაკი ზედმეტია, მაგრამ ისედაც გამოფიტული და დაუძლურებული სახელმწიფოს მიერ ახალ ომების წარმოება ნიშნავს სახელმწიფოს დაღუპვას. პოლიტიკაში კი ყველაზე მეტი საშიშროა, ან და უფრო მართლა რომ ვთქვათ მოვალეობაა, ალღო აუღოს მომავალს და გამოსწოვოს დღევანდელ მდგომარეობიდან ყოველივე სასარგებლო.

აღმოსავლეთ ფრონტზე მომხდარ ამბების შემდეგ ჩვენი მდგომარეობა სახელმწიფოების მიმართ შემდეგია: ჩვენ უარვყოფთ სევრის ხელშეკრულობას რასაც მოითხოვს ჩვენგან ანტანტა, მაგრამ ეს ყველაფერი არაა. ჩვენ ამავე დროს ვადგენთ ბრესტლიტოვსკის დაგვარ ზავს, რომელიც შეკრულ იქმნა მოკავშირეების გამარჯვების დროს. ან და სხვანაირათ რომ ვთქვათ, ჩვენ ვქმნით სამხედრო მდგომარეობას ოსმალეთისა და ანტანტას შორის."

ომი, ომი!

„პეიამ საბახი" სწერს:

„ქემალისტებმა გაილაშქრეს სომხეთზე, აიღეს ყარსი, ალექსანდროპოლი და გარს შემოერტყნენ ერევანს; მეორე მხრივ დაეცა საჯანი, ბრუსის ფრონტზე დაიბრუნეს ინეგელი, ენიშეხერი და მგონი სიმავიც... ყველა ეს ძალიან კარგია, მხოლოდ თუ ეს ახალი გამარჯვებები ჩვენ ახალ ტანჯვას და უბედურებას არ მოგვანიჭებს.

ახლანდელ მთავრობას, რომელიც იცავს ზომიერ ტაქტიკას, შეეძლო ევროპის აზრი ჩვენს სასარგებლოდ შემოებრუნებინა. ჩვენ არ უნდა ვხელმძღვანელობდეთ გრძნობით, ჩვენ არ შეგვიძლია დავუჯეროთ ცალკე პიროვნებებს, რომლებიც გვპირდებიან სამშობლოს ხსნას იარაღით ჩვენი ძალა-უფლება სტამბოლში ხალხის უკანასკნელი იმედია. ჩვენი ხალხის მომავალი შეკავშირებულია ამ მთავრობის ბედთან".

ევროპის ეკონომიური რეკონსტრუქცია.

[illegible] პარლამენტში (14 19 და [illegible]

[illegible] სისა. ინგლისის დელეგატებმა განაცხადეს, რომ ინგლისისა და საფრანგეთს შორის არსებობს აზრთა დიდი სხვა და სხვაობა ეკონომიურ პოლიტიკაში. დროს, როცა ინგლისი მხარს უჭერს ცენტრალური ევროპის ეკონომიურ აღდგენას, საფრანგეთი იცავს უკანასკნელის იზოლიაციის და ბლოკადის პოლიტიკას. გერმანიის ეკონომიურად აღორძინება, რაც შეუძლებელია ვერსალის ხელშეკრულების გადაუსინჯავად, აუცილებელი პირობაა ევროპის ეკონომიურ რეკონსტრუქციისათვის.

ამ აზრს იცავდა ყველა დელეგატ[illegible]

საბერძნეთი.

ლიონი, 27 ნოემბ. ათინის მთავრობამ მანიფესტით მიმართა საბერძნეთის ხალხს, რომელშიც მოუწოდებს პლებისციტის საშუალებით გამოსთქვას თავიანთი დამოკიდებულება სევე კონსტანტინეს მიმართ. გაზ. „ტანი" სწერს, რომ საბერძნეთის ახალი მთავრობა განაგრძნობს იმ პოლიტიკას როგორსაც ადგა 1917 წელს მეფე კონსტანტინეს მიერ შედგენილი უკანასკნელ მინისტრთა კაბინეტი. ამიტომ ეს ახალი მთავრობა არ სთვლის თავის თავს მოვალეთ შეასრულოს ვენიზელოსის კაბინეტის ვალდებულებები.

საბერძნეთის მეფის მოადგილე.

ლიონი, 28 ნოემბ. საბერძნეთის მეფის მოადგილე ბუქარესტიდან შვეიცარიაში გაემგზავრა.

სტამბოლელი ბერძნები.

ლიონი, 28 ნოემბერი. იტყობინებიან, რომ სტამბოლელ ბერძნებმა ჯვარზე შეფიცეს თავის ერთგულება ვენიზელოსს.

ლონდონის თათბირი.

ლონდონი. 28 ნოემბ. საგარეო საქმეთა მინისტრების პირველი თათბირი მოხდა ხუთშაბათს დილის 4 საათზე. თათბირს დაესწრნენ: კამბონი, ბერტელო, ბონარ ლოუ და კერზონი. თათბირის ძალიან მოსურნე იყო შეთანხმების მიღწევისა. „პტი პარიზიენა" მოუწოდებს ლეიგის განცხადება ამ თათბირის შესახებ. თურმე ლეიგი ჩასულა ლონდონში არა მარტო საბერძნეთის მდგომარეობის გამოსარკვევად, არამედ სხვა დიდ საჭირო კითხვების გასარჩევადაც რომელშიაც დაინტერესებულია ორივე მხარე.

ლეიგი იტყობინება. ორივე პრემიერები, მოსურნე არიან შეუთანხმდნენ იტალიის, წარმომადგენელნი გრაფ სფორცას, რომელიც უკვე მოვიდა რომიდან. საფრანგეთის და ინგლისის შეხედულებანი საბერძნეთის საკითხზე სხვა და სხვაა. „პატ პარიზიენ" სწერს, რომ ლოიდ ჯორჯმა წამოაყენა მთელი რიგი დებულებებისა, რომლის საშუალებითაც ის, უცდის რა სასარგებლო მომენტს, ცდილობს განაგორციელოს თავისი ზრახვანი.

რუსეთ პოლონეთის ხელშეკრულების ხელის მოწერა.

ლიონი, 28 ნოემბერი. საფრანგეთის პრესა იტყობინება, რომ თავად საპიეჰამ გაუგზავნა რადიო ჩიჩერინს, რათა დანიშნოს დღე რუსთ-პოლონეთის ზავო ხელშეკრულების ხელის მოსაწერად.

დეპეშები

ს. დ. ს. ს. გაზ. ცნობები

რუსეთი და ამერიკა.

პარიზი. ფრანგული პრესა ადასტურებს ცნობას რეველში ამერიკელ კაპიტალისტ ვანდერლიპის მისვლას, რომელმაც მოაწერა ხელი შეთანხმებას რუსეთსა და შეერთებულ შტატებს შორის სავაჭრო ხელშეკრულების განახლების შესახებ.

„ტანი" იუწყება: მუსტაფა [illegible]

არეულობა ჰუნგრეთში.

ბუდაპეშტი. ქალაქში არეულობა დაიწყო. მუშებსა და ჯარებს შორის შეტაკება მოხდა.

ლიონის ცნობები.

ფოსტიკოვი ყუბანში.

მიღებულია ცნობები, რომ ყუბანში ჩნდება ახალი ანტი-ბოლშევიკური ჯარი გენერალ ფოსტიკოვის მეთაურობით.

პოლონეთი და რუსეთი.

თანახმად დომბსკი და იოფფეს განცხადებისა რიგაში მალე იქნება მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილება ზავის საკითხის შესახებ.

ირლანდიაში.

ირლანდიაში დიდი გავლენა აქვს ჯარის მტრული მოქმედების შეჩერების შესახებ. როგორც გვაცნობებენ ირლანდიის მუშათა მისიის მეთაურს ლონდონში პრემიერ მინისტრთან საქმიანი საუბარი ჰქონდა დუბლინში გამომგზავრების წინ. მეორე მხრით კომიტეტში გაიჟღერა ხმა მისცა რეზოლიუციას, რომელშიაც გამოთქმული იყო მწუხარება მოწყვეტილი მკვლელობის, ცეცხლის და რეპრესიების ზომების მიღებით. კომიტეტმა განაცხადა, რომ ასეთი მდგომარეობა ცუდათ იმოქმედებს ორივე მხარის ინტერესებზე და ის მიმართავს რესპუბლიკის პარლამენტს თხოვნით, გამოაგზავნოს სამი დელეგატი, რომლებსაც მიენდობა აწარმოონ მოლაპარაკება დროებითი ზავის შესახებ.

კონტრიბუცია გერმანიას.

ბერლინის გაზეთების ცნობით გერმანიამ სამი წლის განმავლობაში ინგლისს უნდა ჩააბაროს: 1.600,000 მამალი და ქათამი, 100,000 იხვი, 40,000 ბატი, 25,000 თხა, 15,550 ღორი. ექვსი თვის განმავლობაში; 30,000 ცხენი, 125,000 ცხვარი, 60,000 ხარი და კამეჩი და 30,000 ძროხა.

გერმანია და პოლონეთი.

გერმანიამ და პოლონეთმა დაამტკიცეს ხელშეკრულობა სამხედრო უფლების შესახებ იმ ოლქებში, რომლებიც პოლონეთს დაეთმო.

საბერძნეთი და ანტანტი.

ათინიდან ჰავასის სააგენტოს მიერ მიღებულ დეპეშაში ნათქვამია, რომ საბერძნეთის მინისტრთა საბჭოს სხდომა მოკავშირეთა ნოტის გადაცემის შემდეგ ორს საათს გაგრძელდა.

პრესისთვის ოფიციალური ცნობა არ გადაუცემიათ, მაგრამ ოფიციალური წყაროებიდან მიღებულ ცნობებით, მთავრობა (დამახინჯებულია) ნოტა არ შეიცავს პასუხს, მაგრამ მიუხედავათ ამისა, მთავრობა მიმართავს მოკავშირეებს, რომელშიც ის გამოსთქვამს თავის რწმენას, რომ მოკლე ხანში საბერძნეთის ხალხი აჩვენებს მოკავშირეებს, თუ საბერძნეთის ხალხი რამდენათ მადლობელია დახმარების გამო, რომელიც მოკავშირეებმა გაუწიეს მათ, და თუ რამდენათ ერთგულნი არიან ანტანტის.

ბირჟის კურსი.

ლონდონი 58—87, ნიუიორკი 16—65 1|2. გერმანია 23 1|1. ბელგია 105 3|4. ესპანეთი 216. ჰოლანდია—507. იტალია—60. რუმინეთი—23 1|2 შვეიცარია 260 1|4.

მარსელი 2—12. ბრინჯი 135, მუხუდო 150, კარტოფილის ფქვილი 140. ჰავრი დეკემბრის 2. ბამბა 287, იანვრის 289, თებერვლის 289. ლონდონი სევენის აბრეშუმი 225, იტალიის 230, სირიის—215, იაპონიის. ჩინეთის—260, კანტის 185.

ლონდონის კონფერენცია

ლონდონის კონფერენციაზე შემდეგი რეზოლიუცია გამოიტანეს: სანამ საბოლოო გადაწყვეტილებას გამოიტანდნენ იმ ზომების შესახებ, რომლებიც უნდა მიიღონ აღმოსავლეთში ხანგრძლივი ზავის დასამყარებლად. სამი სახელმწიფო შეთანხმდა, გაიგონ წინასწარ საბერძნეთის მთავრობისა და ხალხის გადაწყვეტილება.

გენ. ჟელიგოვსკი და ლიტვა.

ბერლინიდან იუწყებიან ლიტვის საბჭოთა სააგენტოს ინფორმაციის თანახმად, ერთა ლიგის საკონტროლო კომისიამ გენ. ჟელიგოვსკის ფრონტსა და ლიტვის ფრონტს შორის ნეიტრალური ზონა დააწესა.

ინგლისი და საფრანგეთი.

„ივნინ-სტანდარდის“ თანამშრომელთან საუბარის დროს ლორდმა სიდენჰემმა განაცხადა: ინგლის საფრანგეთის ხალხის კავშირს არ დაამტკიცებს 1914 წელში ინგლისის პარლამენტი იმიტომ, რომ მაშინ გერმანიის საშიშროება არ იცოდნენ. მაგრამ ეხლა ყოველივე შეიცვალა. სხვა და სხვა ხელშეკრულებაზე ხელის მოწერით ინგლისმა თავის თავს დიდი პასუხის მგებლობა მიიღო. ამის გარდა ზავის დამყარება დამოკიდებულია საფრანგეთისა და ინგლისის დამოკიდებულებაზე. მაგრამ საეჭვოა რომ გულით შეთანხმება საკმარისი იქნეს საფრანგეთი—ინგლისის კავშირის დადგენისათვის. რომლის წინადადებასაც იძლევა

ფრანგული ცნობები

ლონდონის კონფერენციის შედეგები.

ინგლისისა, საფრანგეთისა და იტალიის მთავრობის შორის განახლდა მოლაპარაკება. შაბათის საუბრის საგანს შეადგენდა რამდენიმე საკითხი, რომელიც წარსულ სხდომაზე არ განუხილავთ. მათ შორის განიხილეს საკითხი რუსეთთან სავაჭრო დამოკიდებულების აღდგენისა, ბრიუსელში მომავალ ექსპერტების კრებების შესახებ, სადაც განიხილეს საკითხი, თუ როგორი ზომები უნდა მიიღონ იმ შემთხვევაში, თუ კონსტანტინე დაბრუნდა ტახტზე. ლოიდ ჯორჯმა აუწყა ლეიგს, საბჭოთა მთავრობასთან შეთანხმების საფუძვლები. ლეიგმა აღნიშნა ინგლისისა და საფრანგეთის თვალსაზრისის განსხვავება და დაუმატა, რომ საფრანგეთის მთავრობა საკითხის ახალ განხილვამდე ძველ გადაწყვეტილებაზე დარჩება.

ერთად ერთი, რისი გაკეთებაც შეიძლება, ეს არის ის, რომ საფრანგეთის მწარმოებლებს მიეცემათ ნება რუსეთთან სხვა და სხვა კომერციულ ხელშეკრულების დადებისა, მაგრამ მთელი პასუხის მგებლობა მათ უნდა მიიღონ.

რაც შეეხება ფინანსიურ მდგომარეობას მაშინ, რომ ტახტზე თუ კონსტანტინე ისევ დაბრუნდა, მაშინ საბერძნეთს ფინანსიურათ აღარ დაეხმარებიან.

ამ საკითხის შესახებაც შეთანხმება მოხდა.

რუსეთის ცნობები.

რუსეთში.

მოსკოვი. დეკ. 4 სახ. კომ. საბჭომ გამოაქვეყნა წესი რუსეთიდან გასატანისა და რუსეთში შემოსატან საქონლის შენახვის და მიცემის შესახებ.

ყირიმში.

ხარკოვი. 1|12. ვრანგელის ჯარმა უკან დახევის დროს ვერ მოასწრო ვერაფრის განადგურება. ყირიმის რადიო სადგური და ფოსტა-ტელეგრაფის კონტორა არ დაზარალებულა. ჩვენ დაგვრჩა საინჟინერო საწყობები, რომელშიც დიდძალი სამხედრო ქონება ინახება.

ვრანგელი არ სცხრება.

ვრანგელი ისე გრძნობს თავის თავს, თითქოს იგი ისევ უმაღლესი მართველი იყოს და ბრძანებებსა სცემს. მისი განცხადებანი ჯარის საომარ განწყობილების შესახებ სრულიად სიმართლეს მოკლებული გამოდგა, რასაც თვით ფრანგები ადასტურებენ. ყირიმის ლტოლვილებს ფრანგები ინახავენ.

ინგლისელების ხრიკები.

ოსმალეთის ეროვნულმა მთავრობამ აცნობა ჩვენ მთავრობას, რომ ინგლისელები ყოველ ხრიკს მიმართავენ, რათა წააჩხუბონ ოსმალები ბოლშევიკებსა. ინგლისელები პირდებიან ოსმალეთს ბაქოს, თუ საბჭოთა რუსეთის წინააღმდეგ გაილაშქრებს. მოკავშირეები ავრცელებენ ხმებს, თითქოს ოსმალეთის ეროვნულ მთავრობასა და მათ შორის ზავი ჩამოვარდნილიყოს. ეს სიმართლეს არ შეიცავს. ჩვენ შორის არავითარი მოლაპარაკება არ სწარმოებს.

ბალახოვიჩის დასასრული.

პოლონელებმა ჩამოართვეს ბალახოვიჩს მთელი ობოზი, ბალახოვიჩის ჯარისკაცებს ანიარაღებენ პოლონელები და ბარაკებში აგზავნიან.

საფრანგეთი და სამხრეთ სლავია.

პეტროგრადი. საფრანგეთს განზრახული აქვს დაიკავოს სამხრეთ სლავიის მადაროები. მიზეზათ ასახელებს იმას, თითქოს ამ სახელმწიფომ არ შეასრულა თავის ვალდებულება.

მიწის კანონი ინგლისში.

ინგლისის პარლამენტმა მიიღო კანონი, რომლის თანახმად მესაკუთრეებს ევალებათ დაამუშავონ თავიანთი მიწა აუცილებლად.

სამხედრო ცნობა.

მოსკოვი. მდგომარეობა ფრონტებზე უცვლელია.

კაპიტალისტური დასავლეთი და საბჭოთა რუსეთი.

მოსკოვი. საბჭოთა რუსეთის უახლოეს მიზანს შეადგენს სასოფლო მეურნეობის აღდგენა. მუშების და გლეხების მეოხებით შრომის ნაყოფიერება და წარმოება თანდათან ნორმალურ კალაპოტში დგება. სახალხო მეურნეობის აღდგენას განსაკუთრებით ხელს უშლის ელექტრონის და სხვა მოწყობილობის უქონლობა. დონის ბასეინში დაცვლა ქვაბები და ელექტრონის მოწყობილება სრულიად მოძველდა. ომამდე ასეთ მოწყობილების 60 პროც. ჩვენ საზღვარ გარეთიდან ვიღებდით. ეხლა მოწყობილობის შოვნა შეიძლება ოქროთი, ან საქონლის გაცვლა გამოცვლით, მაგრამ ჩვენი ოქრო და საქონლის მომარაგება არ არის საკმარისი.

ერთად ერთი გამოსავალი გზა მდგომარეობიდან ის კაპიტალისტების დაამუშავებენ რუსეთის სიმდიდრეს. ჩრდილოეთში ჩვენ გვაქვს დიდი სატყეო სიმდიდრე და დიდძალი ცარიელი მიწები. ამ სიმდიდრის დამუშავებას საბჭოთა რუსეთი უახლოეს წლებში ვერ შეძლებს. ამიტომ მან უნდა მოიწვიოს დასავლეთის კაპიტალისტები. კაპიტალისტებმა უნდა დაიცვან საბჭოთა რუსეთში არსებული კანონი შრომის დაცვის შესახებ. გარდა ამისა ისინი ვალდებულნი არიან დაამუშავონ სიმდიდრე ადგილობრივ და მოაწყონ საბჭოთა რუსეთში ქარხნები, ფაბრიკები და რკინის გზები. საბჭოთა რუსეთის სიძლიერე, რომელმაც დაამარცხა მტრები, იძლევა გარანტიას იმისას, რომ უცხოეთის კაპიტალისტები, რომლებიც მიიღებენ კონცესიებს არ ჩაერევიან ჩვენ შინაურ საქმეებში.

უცხოელთა აზრი საბჭოთა რუსეთის ბელადების შესახებ

ამერიკის წარმომადგენლის ვანდერლიპის შემდეგ, რომელმაც განაცხადა, რომ რუსეთის რევოლიუციამ დიდი გამარჯვება მოიპოვა, შვეციის მრეწველობის წარმომადგენელიც აღფრთოვანებით იხსენიებს საბჭოთა რუსეთის ბელადებს.

ომი აღარ სურთ.

პარიზის გაზეთი „ვრემია“ იუწყება, რომ ვრანგელის ჯარებს საბჭოთა რუსეთის წინააღმდეგ ომი აღარ სურთ.

მდგომარეობა ლატვიაში.

დამფ. კრების სხდომაზე ლატვიის მენშევიკებმა განაცხადეს, რომ დამფ. კრებას არც ერთი კანონი არ მიუღია ისეთი, რომელიც მუშების მდგომარეობას გააუმჯობესებდეს.

რუსეთი და ოსმალეთი.

საგარეო საქმეთა კომისარმა ჩიჩერინმა ოსმალეთა სახალხო ყრილობის თავმჯდომარის მუსტაფა ქემალ ფაშის დეპეშა მიიღო, სადაც გამოთქმულია ოსმალეთის მცხოვრებთა აღფრთოვანება რუსეთის მიმართ, რომელიც ორ წელზე მეტია რაც აწარმოებს ბრძოლას მთელი ქვეყნის განთავისუფლების მიზნით და რომელსაც აღფრთოვანებით გადააქვს უმაგალითო ტანჯვა წვალება იმ მიზნით რომ სამუდამოთ მოისპოს დამჩაგვრელი მთელ ქვეყანაზე. მუსტაფა ქემალ-ფაშა რწმენას გამოსთქვამს რომ იმ დღეს როდესაც დასავლეთის მშრომელნი და აზრისა და აფრიკის დაობებული ხალხნი გაიგებს, რომ საერთაშორისო კაპიტალი სარგებლობს მათი თავის ბატონობის სასარგებლოთ ბურჟუაზიის ძალა უფლება დაემხობა, საბჭოთა რუსეთის და ოსმალეთის მტკიცე კავშირი საკმარისი იქნება იმისთვის, რომ დასავლეთის იმპერიალიზმის წინააღმდეგ გაერთიანდეს ყველა ის, ვინც მათ ძალა უფლებას იცავდა მორჩილებით, რომელიც დამყარებულია უცოდინარობაზე.

სემიონოვის დამარცხება.

ჩიტა. 25 ნოემბ. ატამან სემიონოვის ბრბო სრულიად დამარცხებულია. იაპონელებმა ამის გამო ხელთ ჩაიგდეს ზღვის ნაპირები და მანჯურიის საზღვარი დაიკავეს.

ყირიმიდან ლტოლვილნი.

ლონდონი. 30 ნოემ. კონსტანტინოპოლში ყირიმის 120 000 ლტოლვილმა მოიყარა თავი. მრავალი სიმშილისაგან იხოცება. იმ გემებზე სადაც ლტოლვილები სცხოვრობენ სახადი გაჩნდა. მეზობელი სახელმწიფოები მათ მიღებაზე უარს აცხადებენ, მხოლოდ ბულგარეთი დათანხმდა 10,000 კაცის მიღებაზე. მო-

კავშირეები რუმინეთს სთხოვენ მიიღოს თავის თავზე ლტოლვილთა ყურის გდება

ლონდონი 30 ნოემ. ვრანგელი მიდის პარიზში მთავრობასთან მისი დანარჩენ ჯარის ნაწილის გამოყენებისათვის მოსალაპარაკებლად

რიგა. 2 დეკემბერი. ამერიკელებს სურთ საბჭ. რუსეთთან სავაჭრო დამოკიდებულების დაწყება. ისინი ფიქრობენ რომ ამ გზით შეიძლება აღმოსავლეთში რუსეთის ყოფილ ოლქებიდან იაპონელების განდევნა.

მოსკოვი 4 დეკემ. სამხედრო ცნობა. ყველა ფრონტზე სიწყნარეა.

მოსკოვი 5 დეკემბ. სათბობი მასალის კრიზისი ჯერ ჩვენ კიდევ არ მოგვინელებია წარსული წლის სიცხეებით მდინ. ვოლგის წყლის შემცირების გამო ასტრახნიდან ჩვენ ვერ მოვიტანეთ საკმაო ნავთი. ამიტომ ნავთი ძლიერ ეკონომიურად უნდა ვიხმაროთ. ამ ქამად დიდი მნიშვნელობა ეძლევა შეშ. ხ. მთელ რიგს ქარხნებისას ესაჭიროება სათბობი მასალა. სანამ მასობილის გზა შეიქნებოდეს განსაკუთრებით გაუჭირდება რკინის გზას. საჭიროა რაც შეიძლება მეტი ძალა მოვახმაროთ შეშის დამზადებას. შეშით უზრუნველყოფის საქმე არის ყველა ჩვენთაგანის, ორგანიზაციათა საქმე. შეშის ფრონტი იქმნება ბრძოლის ფრონტად

მახნოს ჯარს, როდესაც ის რევოლიუციონურ ჯარათ შეიქნა, ბრძანება გაეგზავნა კავკასიისაკენ წასასვლელად. ბრძანების აღსრულების მაგივრად ნოემ 23 მახნომ დაიწყო საბჭოთა რუსეთის წინააღმდეგ მოქმედება. ამ ქამად მახნოს შეიარაღებული ძალები დამარცხებულია. მახნოს მთელი არტილერია ჩვენს ხელშია.

პარტიული ცხოვრება.

ეროვნულ დემოკრატ. მოსწავლე ახალგაზრდათა ხრულიად საქართველოს ორგანიზაციების მე 4-ე კონფერენცია. მოწვეულია 1920 წ. დეკ. 19-ს.

განსახილველი კითხვები:

ა. მომენტი.

ბ. მოსწავლე ახალგაზრდათა მთავარი კომიტეტის მოხსენება კომიტეტის მოქმედების შესახებ.

გ. მოხსენებანი ადგილობრივი ორგანიზაციებიდან.

დ. ჩვენი პარტია.

1). პროგრამული მხარე:

ა. პოლიტიკური ნაწილი.

ბ. სოციალ ეკონომიური ნაწილი.

2). ტაქტიკა.

3). პარტიული მუშაობა.

ა. მთავარი კომიტეტი.

ბ. დამფუძნებელი კრების ფრაქცია.

გ. პარტიული პრესა.

დ. გეგმა მომავალი პარტიული მუშაობისა.

5. არჩევნები.

6. ზოგადი ხასიათის მოხსენებანი.

წარმომადგენლობის წესი:

1. ახალგაზრდათა მთავარი და სტუდენტთა კომიტეტების სრული შემადგენლობა.

2. ყველა მოსწავლე ახალგაზრდათა ორგანიზაციებიდან ყოველს 50 წევრზე 1 დელეგატი.

3. სადაც 50-ზე ნაკლებია, შეუძლია იყოლიოს კონფერენციაზე 1 დელეგატი.

ყველა ორგანიზაციები ვალდებულნი არიან წერილობით წარმოადგინონ მოხსენება ორგანიზაციული მუშაობის შესახებ და პროგრამულ კითხვებზე არა უგვიანეს 15 დეკემბრისა.

5. დელეგატს უზრუნველ ყოფს ადგილობრივი ორგანიზაცია. ერ. დემ. პარტ. ახალგაზ. მთავარი და სახელ. უნ ვ. სტ. კომიტეტები.

ქრონიკა.

მთავრობაში.

მთავრობამ მოისმინა რა მოხსენება მთავრობის თავმჯდომარისა მღვიმევისა და გელათის მონასტერთა მდგომარეობის შესახებ, დაადგინა: იმ ღირებულებათა დასაცავად, რომელთაც ისტორიული მნიშვნელობა აქვს დეკემბრის 1 დან დაწყებული 10 მილიონიან ფონდიდან ყოველთვიურად გაღებულ იქნას მღვიმევის მონასტრისათვის 10.000 მან. და გელათის მონასტრისათვის 20.000 მან.

თანახმად შინაგან საქმეთა მინისტრის მოხსენებისა, მთავრობამ დაადგინა: დეკემბრის პირველიდან სოხუმის ეპარქიას ყოველთვიურად 25.000 მან. აძლიონ.

თანახმად ფინანსთა მინისტრის მოხსენებისა მთავრობამ დაადგინა: სახელმწიფო ქალალდთა დამამზადებელ ექსპედიციის ახალი შენობის ასაგებად დამატებით გაღებულ იქნას სათანადო თანხა.

მთავრობამ მოისმინა იუსტიციის მინისტრის მოხსენება სადგომებზე უდიდეს ფასების და წესების დეკრეტის პროექტის შესახებ და დაადგინა: მიიღოს პროექტი მეხუთე მუხლში შეტანილ შესწორებით.

მთავრობამ დაადგინა, 1920 წლ. ივნის 19 სოხუმის საგანგებო სასამართლოს მიერ გამოტანილი განაჩენი მეჯიდ გოგუპოროვის დახვრეტის შესახებ დამნაშავეს 15 წლის კატორღით შეუცვალოს.

სამ ნ სტროებში.

ნებელ კრების საბიუჯეტო საფინანსო კომისიაში წარადგინა 1920—21 წ. წ. ხარჯთ-აღრიცხვის პროექტი. გასავალის ხარჯთ აღრიცხვა უდრის 8.552.414.771 მან. წარსულ წელთან შედარებით მეტად გადიდებულია ხარჯთ-აღრიცხვა, რაც არა მარტო ხარჯების გადიდებით, არამედ უმთავრესად ფულის კურსის დაცემით აიხსნება. ახალ ხარჯთ-აღრიცხვაში ყველაზე უფრო დიდ თანხას მოითხოვს მომარაგების საქმე. კულტურულ განმანათლებელი საქმეებისათვის გადადებული თანხა მთელი ხარჯთაღრიცხვის 31 ნაწ. პროცენტს უდრის. რესპუბლიკის თვითეულ მცხოვრებს კულტურულ საქმისათვის გადასახადათ ედება 898 მან., ქვეყნის მართვა გამგეობისათვის კი 472 მან, რაც წლიურ გასავლის 16.64 პროც. უდრის.

მ ი ლ ი ც ი ა შ ი.

— ქურდობა. ბინიდან ევდოკია ნიკოლოზის ასული ლევინცოვის. მოხდა ქურდობა ოქრო-ვერცხლის ნივთებისა, ღირებული 200.000 მან. გუდაუთის ქუჩ სახ. № 3.

სისხლის სამართლის მილიციის უფროსის განკარგულებით დაკავებული არის ეფროსინა ნიკოლოზის ასული მურიგინა, მცხოვრები მეზობლათ დაზარალებულისა. ბრალდებულს მოუხდებია ქურდობა დრო გამოშვებით ნივთებისა დაკავებულია მეზოვე სახლი № 3 შელკოვნიკოვის ქუჩ. სიმონ საკის ძ. სააკიანცი, ბრალდებული ნაქურდალ ნივთების დამალვაში. ქურდობაში გამისა აღმოაჩნდა მეზოვეს სააკიანცს, რაც ჩამოერთვა და კუთვნილისამებრ ჩაბარდა დაზარალებულს. დანარჩენი ნივთებიგაყიდულია უცნობ სოფლელებზე დატუსაღებული მურიგინა და სააკიანცი გადაეცენ სასამართლოს.

სხვა და სხვა.

— მარგანეცის ელევატორები. ფოთში შესდგა სხდომა, რომელმაც განიხილა საკითხი მარგანეცის ელევატორის ამუშავების შესახებ. გამ ირკვა, რომ შესწორება დამთავრდება 1921 წლ. იანვარს. გადაწყვეტილია გააღრმავონ ნავთსადგური და გააფართოვონ რკინის გზები.

— ფოსტა ტელეგრაფის სამმართველო ცნობები. სექტემბერში ფოსტა ტელეგრაფის შემოსავალმა მოგვცა დიდი განსხვავება წარსული წლის სექტემბერთან შედარებით. წელს შემოვიდა სამ ნახევარი მილიონი მანეთი ე. ი. 1919 წლ. შედარებით 2 მილიონი მანეთით მეტი.

— კულტურული მუშაობა ჯარში. სამხედრო სამინისტროსთან არსებულ კულტურა განათლების სექციის მიერ რესპუბლიკის ყველა ათასეულებში მოწყობილია ჯარის კაცთა თეატრები, სადაც სისტემატიურად წარმოდგენების მოწყობას ხელს უშლის პიესების უქონლობა, რაიც არც ბაზარზე იშოვება. ზედმეტია იმაზე ლაპარაკი თუ რა მნიშვნელობა აქვს ხსენებულ წარმოდგენების გამართვას და რა ზიანს აყენებს საქმეს შესაფერი პიესების უქონლობა ამიტომ სექცია სთხოვს ამ საქმისათვის გულშემატკივართ შესწირონ ან დროებით ათხოვონ ჯარისკაცთ სახალხო სცენაზე ადვილათ დასადგმელი პიესები.

პიესებს მიიღებს კულტურა-განათლების სექცია სამხედრო სამინისტროში.

— კ. გამსახურდიას მოხსენება. რესპუბლიკის ბერლინელ ელჩის ატაშე კ. გამსახურდია წაიკითხავს ამ დღეებში მწერალთა კავშირის საბჭოს ინიციატივით მოხსენებას:

თანამედროვე გერმანიის პოლიტიკისა და კულტურის პრობლემები. დრო და ადგილი ცალკე იქნება გამოცხადებული. ამავე მოხსენების წაკითხვა განზრახული აქვს ბ. გამსახურდიას ფოთში, ბათუმში, ქუთაისში და საერთოდ საქართველოს პროვინც. ქალაქებში. იმ პირებს და კულტურულ წრეებს, რომელთაც უნდათ ამ მოხსენების მოსმენა, უნდა მიმართონ ს. ფაშალიშვილს თბილისი, ფოსტის ყუთი 190.

— თბილისის პროფ. კავშირთა საბჭომ დეკემ. 3 სხდომაზე ერთხმად მიიღო შრომის სამინისტროს მიერ დამუშავებული პროექტი შრომის დაჯილდოების შესახებ იმ შესწორებებით, რომლებიც შეიტანა შიგ საქართველოს პროფ. საბჭოს საკანონმდებლო კომისიამ.

— ქალაქის საბჭოს სხდომები ამის იქით ორშაბათის მაგიერ მოხდება ხოლმე შაბათობით, საღამოს 8 საათზე.

სახელმწიფოისა და თვითმართველობათა მოსამსახურეების კრებაზე

კვირას, 5 დეკემბერს, ა. წ. სახალხო სახლში შესდგა ყველა იმ მოსამსახურეთა კრება, რომელნიც მუშაობენ სახელმწიფოისა, ქალაქისა და ერობის დაწესებულებებში. კრების გახსნის წინ წამოიჭრა კითხვა, თუ რამდენად იყო კანონიერი ეს კრება. ზოგნი მოითხოვდნენ, რომ დამსწრეთა რაოდენობა დაითვალიერო, ზოგნი კი თხოულობდნენ დაეთვალათ სკამების მიხედვით და გამოეკლოთ არა მოსამსახურენი, რომელნიც ხელს აწევდნენ. გამოირკვა რომ არ მოსამსახურეთა რიცხვი კრებაზე, რომელთაც ხელი აწიეს, იყო ცხრა. სკამებიც შიგა და შიგ ცარიელი იყო. თუმცა წინასწარ მოლოდინით სამ ათასი კაცი უნდა დასწრებოდა კრებას, მაგრამ დამსწრეთა რიცხვი გარაუდით შვიდას არ აღემატებოდა.

კრებამ თავმჯდომარეთ დაასახელა რამდენიმე პირი, რომელთაგან ბევრმა უარი განაცხადა, რადგან ჰფიქრობდა, რომ კრების შემადგენლობა და კანონიერება არ იყო ჯეროვანად გარკვეული. ბოლოს დათანხმდნენ უკანასკნელად დასახელებული ბ-ნი ქელბაქიანი (თვითონ მომხსენებელი!) და მის ამხანაგად მ. ლვამიძე. დღის წესრიგში იყო: 1) მოსამსახურეთა ეკონომიური მდგომარეობა და 2) შრომის კანონის გავრცელება სახელმწიფოისა და თვითმართველობის დაწესებულებაში მომუშავე მოხელეებზე.

მოხსენება გააკეთა ბ-ნმა ქელბაქიანმა, რომელმაც გრძელ შესავალში, რომელიც შეიცავდა ორმოცდაათს მისი მოხსენებისას, გრძლად ილაპარაკა პროლეტარიატის მნიშვნელობაზე, მის მოძრაობაზე, სინდიკალიზმზე, მოსამსახურეთა შეგნებაზე და სხ. მოხსენება შეკოწიწებული იყო ყოველგვარ შეუფერებლობით და სავსე მაგარ-მაგარ გამოთქმებით. მაგ. დამფუძნებელ კრების კანონებს უწოდა „მოუფიქრებელი და უმსგავსო რამ“. მის ზნეობრივ შემეცნებათა დასაფასებლად საკმარისია შემდეგი მაგალითი: „ჩვენი პროფესიული უფლებ. უფრო მაღლა უნდა დავაყენოთ ვიდრე სახელმწიფო-კონსტიტუციას“. „თუ ეს მართლა შეფერხდა არ დავიდევთ“ და სხ.

დაამთავრა მოწოდებით, რომ მოსამსახურეთ გამოიჩინონ „შეგნება“ და თავიანთი ინტერესი და როგორც ერთი ნაწილი პროლეტარიატისა გასამარჯვებლად. ცუდი სიტყვებით იხსენიებდა მთავრობას და უფლებებს...

იყო შეკითხვები, რომელზედაც, როგორც მოსალოდნელი იყო, უმთავრესად პასუხს აძლევდა დამფუძნებელ კრების შრომის კომისიის წარმომადგენელი და იმავე კომისიის წევრი ბ. ვ. თევზაია. შეკითხვებმა და პასუხებმა გამოარკვია, რომ ქელბაქიანს და სოციალ-ფედერალისტებს: ს. დადიანისა და მაღ. ნიკოლაძის მეტს, ყველას ისე ესმოდა კანონის პირველი მუხლის შინაარსი, რომ იგი ვრცელდება ყველა მომუშავეებზე, გარდა მაღალ მოსამსახურეებისა და ადმინისტრატორებისა, ანუ როგორც კანონშია ნათქვამი „თანამდებობის პირნი და ადმინისტრაციის მოსამსახურენი“, რაც უდრის მხოლოდ მაღალ, პასუხისმგებელ ადგილებზე მყოფ პირთ.

გაიხსნა არსებითი კამათი.

პირველად ილაპარაკა სოციალ ფედერალისტმა ს. დადიანმა, რომელმაც მისი პარტიის დამსწრეების მიაწერა, რომ შრომის კანონის გავრცელება ს ხელმწ. და თვითმართველობათა მოსამსახურეებზე დამფუძნებელ კრებაში წამოაყენა. სავსებით მხარი დაუჭირა მომხსენებლის სინდიკალისტურ მოთხოვნებს, რაც შეიცავდა მხოლოდ ბოლშევიკურ აგიტაციას.

შემდეგ ილაპარაკა ჩვენი პარტიის სახელით ბ. ტ. მარგველაშვილმა, რომელმაც აღნიშნა, რომ საერთო გაჭირვებულ მდგომარეობაშია ერი და რასაკვირველია მოსამსახურენიც. საჭიროა ჩვენთაგან ყოველგვარ ძალღონით დახმარება მათთვის. მაგრამ ის გზა, რომელიც მომხსენებელს აურჩევია, საკითხს ვერ გადასწყვეტს. მართალია ეკონომიურ საკითხებში მოსამსახურეთა თვითდახმარების საშუალებაც უნდა ჰქონდეს და დაწესებულებაც უნდა ეხმარებოდეს; მაგრამ შეუძლებელია ადმინისტრაციაში ჰქონდეთ ჩარევა მაგ. მიღება და დათხოვნა მოხელეთა შემდეგი მიზეზების გამო:

1) ხალხის ხელმძღვანელთ ირჩევს თვით ხალხი. ხელმძღვანელობისთვის საჭიროა უპირველეს ყოვლისა შექმნა სათანადო აპარატის. თუ ეს აპარატი შექმნა ხალხის მიერ არჩეულ, ნდობით მოსილ პირთაგან ხალხის ხვა სურვილი მკაფიოთ იქნება გამოხატული და დაცული; თუ აპარატის შექმნა დამოკიდებული იქნება პროფესიულ კავშირისაგან, მაშინ უკანასკნელი შეზღუდავს ხალხის ნების ყოფის გამოაშკარავებას, 2) ჩვენი მთავრობა პასუხისმგებელია ხალხის წინაშე. თუ მის უფლებები ნაწილობრივ იბატონებს კერძო ძალა. პროფესიული კავშირი, ცხადია, პასუხისმგებლობაც ზნეობრივ თ შესუსტდება, რადგან მოხელეთა შტატის შემადგენლობა მისგან დამოუკიდებელია.

ამ შემადგენლობაზე კი ბევრია დამოკიდებული. თქვენ თუ ცუდი მუშაკნი იქნებით, სახელმწიფოს საქმეებიც ცუდათ წავა. 3) ჩვენ უნდა ვებრძოთ ბიუროკრატიზმისა და პროტექციების შემუსვრას.

თუ პროფ. კავშირი ეცდება მიღება-დათხოვნის უფლებით, თქვენ გექნებათ მაშინ ორგვარი ბიუროკრატია—ერთი, რომელიც ეხლა არსებობს ძალაუნებურად, მეორე კი, რომელსაც თქვენ შეჰქმნით კავშირის სახით. 4) ჩვენი სახელმწიფო განსაკუთრებულ პირობებშია. მტერი შიგაც გვყავს და გარეთაც. აშკარა მტერს ყოველთვის გავუმკლავდებით. შიგა მტერი კი უფრო ძლიერია ყოველ შემთხვევაში. თუ დამ ნისტრაციამ აღმოაჩინა, რომ მოხელე პირდაპირ მავნებელია საქმისათვის, მას განა არ უნდა ჰქონდეს უფლება მისი წამსვე დათხოვნისა? ეს ხომ ჩვენი საერთო ინტერესებია—სახელმწიფოისა და მოსამსახურეთა ყველაზე უფრო თქვენიც. დამოწმების განცვიფრება გამოთქვა მის შესახებ, რომ მომხსენებელმა ბევრი ილაპარაკა უფლებებზე და არაფერი სთქვა მოვალეობის შესახებ. უფლება მოვალეობის დაპირისპირება კი ნებას მოგვცემდა საშუალო სწორი ხაზის გამონახვისათვის.

იმიტომ, როდესაც ჩვენი ჯარი ბრძოლებში კიდიბზე მტერს გმირულად უგერიებს ჩვენს ქვეყანას, თქვენ, როგორც ღირსეული ჯარი შინაური მტრების წინააღმდეგ, არ შეჰქმნით ისეთ პირობებს, რომლებიც გაუადვილებს ჩვენს საერთო მტრებს ზურგი დაუსუსტონ ჩვენს ჯარს, რათ საფრთხეში ჩააგდონ მთელი ხალხი და თქვენი მომავალიც, რომლის გაუმჯობესებისათვის ჩვენ ყველანი ერთად დაძმურად ვიბრძვით.

ასეთი იყო მოკლეთ ბ. ტ. მარგველაშვილის სიტყვა. მის შემდეგ ილაპარაკა შ. ლ. ნუცუბიძემ, რომელიც უფრო მეტად შეეხო მოპირდაპირეთ, რის გამოც გამოიწვია დიდი აყალ-მაყალი.

მას პასუხი გასცა პროფეს. კავშირთა წარმომადგენელმა ბატონმა აბდუშელიშვილმა.

საერთოდ კრება ძალიან მღელვარე და ცუდი განწყობილების იყო. უმეტესად იყვნენ სომხები და რუსები. ამისათვის მოითხოვეს რუსულად ლაპარაკი...

პრეზიდიუმმა თარჯმნად მიიწვია ბ. ბერძენიშვილი.

კრებამ დაადგინა: გამგეობის საშუალებით შეიკრიბოს დამფუძნებელ კრების პრეზიდიუმს, რომ რამდენათ ეკითხებოდება შრომის კანონი სახელმწიფოისა და თვითმართველობათა დაწესებულებებში მომსახურე მოხელეებზე.

კრება დაიხურა ექვს საათზე.

თავდაცვის ფონდი.

ფრონტის დამხმარე მთავარი კომიტეტის ყველა სექცია ენერგიულ საორგანიზაციო მუშაობას აწარმოებს, აგროვებენ ოქროვერცხლს, ხელთათმანებს, თბილ წინდებს, თუთუნს, პაპიროსებს, საპონს, წიგნებს, ჟურნალებს, გაზეთებსა და სხვ. ნივთების შეკრების უფლება აქვთ იმ პირებს, რომლებსაც ექნებათ მთავარი კომიტეტის მიცემული სათანადო რწმუნებულებანი და წიგნაკები.

მექრთამეობა ბათომის საბაჟოში.

გაზ. „ახ. სხივი"-ს 32 ნომერში მოთავსებულია ბათომის საბაჟოს [illegible] შესახებ წერილი. ვინმე ე. წ-ე სწერს.

„დაახლოებით ოქტომბრის ათს ვაჭარ ჩაჩიბაიას ბათომიდან უნდა გაეტანა 2000 ფუთი ნავთი და მის ნაცვლად უნდა შემოეტანა საქართველოსათვის საჭირო საქონელი. ვაჭარი ჩაჩიბაია ისეთი „პატრიოტი" გამოდგა, რომ 2000 ფუთით არ დაკმაყოფილდა და 750 ფუთი ზედ დაუმატა. ყველაფერი კარგად დამთავრდებოდა, რომ ბ-ნ ჩაჩიბაიას „პატრიოტიზმის" ნაყოფი არ გამოემჟღავნებინა [illegible], რომელიც [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] იყო იმით, რომ ჩაჩიბაიას ხელში [illegible] სამი ათასი [illegible]. ასე გადმოგვცეს ეს. მაგრამ თუნდაც ასე არ იყოს, ამას ამდენი მნიშვნელობა არა აქვს. საქმე იმაშია, რომ საბაჟოში მექრთამეობა ხდება და მექრთამეობა დიდ მასშტაბში, მილიონებზე.

ჩაჩიბაიას ნავთი ჩამოართვეს და გაყიდეს, ამას გარდა ის 300.000 მანეთით დააჯარიმეს, ამას თუ კიდევ 750 ფუთი ნავთის გაცვლებაში [illegible] ფული მივუმატებთ, მივიღებთ ორმოცი მილიონ მანეთს, რომელიც ამ ფულ მოსამსახურეებს [illegible]".

ამ ორი კვირის წინეთ მეორე შემთხვევა მოხდა: გემ „[illegible]"-ზე დაუვირთავთ კონტრაბანდით სპირტი, არაყი და სხვ. გემი ზღვაში გავიდა, მას ედევნება ჩვენი [illegible] და [illegible] საქონელი [illegible] [illegible].

ეს [illegible] შემთხვევა და, ჯერ არის [illegible] და [illegible], გემი ხომ წასვლის წინ დაათვალიერეს საბაჟოს მოხელეებმა და თუ ეს ვერ შეამჩნიეს?—თუ აქ საბაჟოს სხვა [illegible]?

ეს ორი საბაჟოში მომხდარი შემთხვევა [illegible] ჯგუფის უკანასკნელი „[illegible] ოპერაციები" და [illegible] რამდენი წვრილი სხვა კომბინაციები ხდება—ათასი, [illegible] და [illegible].

ორივე შემთხვევაში [illegible] დარჩა, ვერ [illegible], თუმცა [illegible] [illegible] საბაჟოს ადმინისტრაცია, მაგრამ [illegible] [illegible] ორი მილიონი მანეთი ჩაიყლაპა, [illegible] მორიგი კომბინაცია მოაწყვეს და ადმინისტრაცია [illegible]...

[illegible] გარს [illegible], როგორც [illegible] მილიონი ბრალი არასასურველი პირებსა რომელთაც [illegible] [illegible]. იყო შემთხვევა, როცა კანცელარიაში, რადაც თანამდებობაზე [illegible] [illegible] დღემ დარაჯის [illegible] გადაყვანა ითხოვა,— [illegible], რომ იქ ხელს [illegible] [illegible], [illegible] საქონელი შემოტან ვაჭრობასა და [illegible] ცხოვრობს".

სიძვირე და მასთან ბრძოლა.

წერილი 3.

მსოფლიო ომებმა და რევოლიუციებმა 5—6 წლის განმავლობაში მეტად დიდი ზიანი მიაყენეს რუსეთ-ევროპის ხალხთა ეკონომიურ ცხოვრებას. ამ ომებმა და რევოლიუციებმა გლიჯეს მიწას, მადნებს და ქარხნებს, გაიტაცეს ბრძოლის ველზე აუარება მუშა და მშრომელი ხალხი, ჩანთქეს სავსებით მათი და მათ ძმათა ნამუშევარი. ამ ომებმა და რევოლიუციებმა იმსხვერპლეს მილიონობით ჯან-ღონით სავსე მუშაკნი და მით საგრძნობლად შეაფერხეს მეურნეობა, მიმოსვლა და ვაჭრობა მრეწველობა, რამაც დაბადა სიძვირე (ევროპაში გაძვირდა ყოველივე საქონელი და სურსათ-სანოვაგე 100—200 პროც., ე. ი. ორ-სამჯერ, დღეს კი ეს სიძვირე საგრძნობლად კლებულობს და ცხოვრება დგება თავის კალაპოტში), და შექმნა საყოველთაო ნივთიერი და ფინანსიური კრიზისი.

დღეს ევროპის ომ გადახდილ სახელმწიფოებში, განსაკუთრებით ბელგიასაფრანგეთსა და გერმანიაში მუშაობენ მედგრად სოფლებში, მუშაობენ დღეში 10—12 საათს ქარხანა ფაბრიკებში და მადაროებში, მუშაობენ საუკეთესო მანქანებით და ტექნიკით აღჭურვილნი იმ მიზნით, რომ შეავსონ ომით გამოწვეული დანაკლისი, ამოავსონ ომ რევოლიუციებით გაჩენილი ეკონომიური ხრამი, დაავირონ ფული, საქონელი, დაამზადონ ბლომათ, გააიაფონ

ამ, ამ დიდი აზრით და მიზნებით ერთრიგად არიან გამსჭვალულნი ევროპის სახელმწიფოებში გლეხნი, მუშები, ბურჟუები, ქალი და კაცი, სწავლული და უმეცარი. აი, ეს შეგნება, ამ დიადი მიზნების შემეცნება და შრომის ინტენსიობა, სამწუხაროდ, დღემდე ვერ შევითვისეთ ჩვენ, ქართველებმა. ამაში ხელი შეგვიშალა სამმა გარემოებამ: 1. ძველი რეჟიმის დროს დავროვილმა და ჩვენს ხელში გადმოსულმა დიდმა ქონებამ, რომელიც უკვე გაგვიდნა, 2. რუსეთ-სოციალისტების ბურჟუამ და 3. მსოფლიო სოციალურ რევოლიუციის მოლოდინმა. არ გამართლდა ეს მოლოდინი; არ მოხდა ევროპა ამერიკაში სოციალური რევოლიუცია; უცებ ჩააქრეს ამგვარი აფეთქებანი უნგრეთ-გერმანიაში. ევროპა-ამერიკის გლეხი და პროლეტარიატი უფრო ფხიზელი და შორს გამჭვრეტი გამოდგენ, ვიდრე ჩვენ და რუსები. ასეც უნდა ყოფილიყო. სადაც მეტი ცოდნაა, ტექნიკა, კულტურა და გამოცდილება, იქ მეტი შეგნებაც უნდა იყოს ცხოვრების სინამდვილის და ისტორიის კანონების. ევროპის პროლეტარიატმა და მისმა ბელადებმა, ე. ი. სოც.-დემოკრატების ლიდერებმა კარგად იცოდნენ, რომ მსოფლიო ომის გამო ნივთიერად დაავადებულ ერებს სოციალური რევოლიუცია და სოციალისტური ექსპერიმენტები დაღუპავდენ ერთიანად, როგორც ეს მოხდა რუსეთში, ამიტომ მათ მოხარეს ქედი, დაიწყეს წინანდებურად ერთგული მუშაობა ბურჟუა-კაპიტალისტების ქარხანა-ფაბრიკებში. ამ ფრიად გონიერული მოქმედებით მათ უკვე დააგროვეს საჭირო საქონელი, შეავსეს მსოფლიო ბაზრის დანაკლისი და ხალხის ნივთიერი ცხოვრება ჩააყენეს ნორმალ კალაპოტში. დღეს იქ ინგლისის სტერლინგი უდრის 9 ნახ. მან. ოქროს, როგორც წინათ, ფრანგული ფრანკი—37 კაპიკს და გერმანული მარკა ცხრა შაურს. დღეს იქ 1—2 ფრანკად კარგად ისადილებ და 3—4 ათეულ ფრანკად შეიმოსები, ისე როგორც წინათ. იმ სახელმწიფოებს არ სჭირდებათ ბონების ქრა და თუმნის კაპიკად და მესამედ კაპ. ქცევა. მათი ფინანსიური სისტემა მეტად მტკიცეა და ურყევი, იქ არ არის რეკვიზიციები, ხრაფერი ემუქრის კერძო საკუთრებას, კერძო ინიციატივას. იქ მიზანშეწონილად და უმტკივნეულოდ გაჰყავთ ცხოვრებაში დემოკრატიული რეფორმები კერძო საკუთრების ნიადაგზე. ეს ხდება უმთავრესად გერმანიაში, იქ მუშა-პროლეტარი და წვრილი მესაკუთრე ნივთიერად უზრუნველყოფილია და პოლიტიკურად თანატოლი შეძლებულ კლასებთან.

დაღუპულია ის ერი, რომელიც ვერ ამზადებს შინ საჭირო ჭირნახულს და ფაბრიკატებს და ვერც გზავნის უცხოეთში ნედლ მასალას; არა ნაკლებ დაღუპულია ის ერი, რომელიც გზავნის უცხოეთში მხოლოდ ნედლ მასალას და ნაცვლად შემოაქვს დამუშავებული ნაწარმოებნი!

არც ერთი კუთხე დედამიწისა არ არის ისე უხვი, შემკული, მდიდარი ბუნებით და მრავალ ნაყოფიერი, როგორც პატარა საქართველო; არც ერთ ქვეყანაში არ მოიძებნება ასე ბლომად დაგროვილი მრავალნაირი მადნეულობა და სამკურნალო წყლები, როგორც ჩვენს სამშობლოში; არსად არ მოდის ერთად ასე მცირე მანძილზე ასეთი მშვენიერი ხილი, ბოსტნეული, ღვინო ბრინჯი, თამბაქო, ჩაი, დაფნა, მანდარინები, მატყლი, ბამბა და აბრეშუმი, როგორც ჩვენს ტურფა კოლხეთიივერიაში; არსად არ არის ასეთი უხვი, მრავალ ფეროვანი ტყეები და სამკურნალო მცენარეები, როგორც ჩვენში; არსად არ არის ასეთი ნაყოფიერი ველები პურეულისათვის, როგორც რაიონის აუზი, მტკვრის ველები და იორ-ალაზანის ვრცელი ვაკეები; არსად არ არის ჯოგის მოსაშენებლად ისეთი ნოყიერი საბალახოები, როგორც ჩვენი სვანეთის მთები, თრიალეთი ჯავახეთი, ბორჩალო და შირაქ-ყარაიაზის იალაღები, არსად არ არის ასეთი ცივი, ანკარა წყაროები, ჩქარი მდინარეები და ძლიერი ჩანჩქერები, როგორც საქართველოში. ამ მდინარე ჩანჩქერებს ელექტრიფიკაციით შეუძლიათ მოგვცენ მუდმივად [illegible] მილიონზე მეტი ცხენის ძალა ანუ მეტად იაფი ენერგია რკინის გზებისათვის, გათბობა—განათებისათვის და ქარხანა-ფაბრიკებისათვის. ამ დიადი ბუნებრივ განძის ანუსხვა შეუძლებელია. ჩვენ გვაქვს საუკეთესო მარგანეცი, ქვანახშირი, ვერცხლი, სპილენძი, რკინა, ნავთი, ბარიტი, პირიტი, ოხრა, სურიკი, ტყვია, აზბესტი, ოზიკირიტიენ და სხვა მრავალი მადნეულობა. ამას დაუმატეთ ჩვენი ქვეყნის ფირუზიცა, ცხუნვარე სამთომზე, სალი, ზომიერი ჰავა, ამწვანებული ველები, იშვიათი საკურორტო ადგილები, კოხტათ აქოჩრილი მთა-გორაკები. და აი, ამ მშვენიერ ედემში, ამ სიუხვის წიაღკალთში შიმშილით ვკვდებით, სილატაკეში ვიხრჩობით! ამაზედ მეტი სირცხვილი და საწყენელება განა შეიძლება?! აი, ამ პურის, სიმინდის, ხილის და ვაზის სამშობლოში გირვანქა შავი გაუცრელი პური შავი თუმანია, გირვანქა შავი ფქვილი 10-12 თუმანი, ბოთლი ცუდი ღვინო 250-300 მანეთი და გირვანქა უბრალო ხილი 7-10 თუმანი!.. რას ამ კილებს ყოველივეეს თუ არა ჩვენს უმეცრებას და უპატრონობას!..

სოციალისტობით, ვაფრიალებთ წითელ დროშებს, თავს ვიქებთ ჩვენი რესპუბლიკით, საყოველთაო არჩევნებით იმავე დროს კი სხვა და სხვა პური ვერ გვიჭამია, ღვინო ვერ გვისვამს, ტანზე ვერ შეგვიმოსავს, ცოლ-შვილი გვეხოცება უსაშველო სიძვირის გამო, სპეკულიანტები ვერ ავლაგმეთ, სიძვირე ვერ შევაჩერეთ; ჩვენი ბონები კვლავ ეცემა, სიძვირე იზრდება, სპეკულიაცია ნავარდობს თავისუფლად და ამ დროს მშვენიერი და ტიტველი ხალხი, მშიერი და ტიტველი ინტელიგენცია მწარედ კვნესიან და კანკალებენ... როდემდის ბატონებო?!..

კმარა მიტინგები, ზეიმები, ნადიმები და უფლებით შეზარხოშება! დროა გამოვფხიზლდეთ, დროა ოცნების ვარდის ფერ სფეროდან დავეშვათ ძირს დედამიწაზე და თვალი გავუსწოროთ ცხოვრების სინამდვილეს. უკუვაგდოთ დროებით მაინც სოციალისტური გეგმები მივბაძოთ განათლებულ ევროპას, მათ მგზავსათ ჩავუყაროთ საძირკველი და ავაგოთ მტკიცე ეკონომიური და ფინანსიური შენობა. ამას მედგრად ითხოვს დღეს ჩვენი სამშობლოს და ქართველი ერის თვითარსებობა და უზენაესი ინტერესები; ამას უწინარეს ყოვლისა თხოულობს თვით ჩვენი გლეხების და მუშების ყაირესი ინტერესები. ამაშია, ბატონებო, ჩვენი ხსნა, ჩვენი მომავალი! და თუ რაიმე მიზეზით, ან მოსაზრებით ხელს ვიღებთ სოციალისტობა ამგვარ გეგმით მუშაობას, იმ შემთხვევაში მოიწვიეთ თანამშრომლებათ საქართველოს არასოციალისტურ პარტიებიდან ფხიზელი, მცოდნე და ნიჭიერი წარმომადგენლები, აგრეთვე მოიწვიეთ ევროპიდან მცოდნე და გამოცდილი ინსტრუქტორები, და ამათი დახმარებით და მოქმედებით განკურნეთ ჩვენი რესპუბლიკის ფრიად დაავადებული ეკონომიკა და ფინანსები!

მიხედეთ ჩქარა ხალხსა და საქართველოს! სამშობლო განსაცდელშია! სამშობლო იღუპება!.. თუ ახლავე არ გუშველეთ, არ გამოვასწორეთ ჩვენი ფინანსები და ნივთიერი ცხოვრება, ჩვენ მოგვკლავს ან ბოლშევიზმით განადგურება, ანარქია და უბედურება, ან სხვის ხელში ჩავარდნა და ეკონომიურ პოლიტიკური მონობა... აი, ჩვენი ბოლო, თუ ახლავე არ მივიღეთ სასტიკი ზომები!..

(გაგრძელება იქნება)

ხ. ქვარიანი.

სამხატვრო ქრონიკა.

სახალხო სახლში.

ზუბალაშვილის სახლთან არსებულ ქართულ წარმოდ. მმართველ წრემ დაადგინა: 12 ამ დეკემბერს გამართოს გვარდიის დღე, წარმოდგენილი იქნება 1 მოქმედება „მსხვერპლიდან" და „რაც გინახავს ვეღარ ნახავ."

მხოლოდ 13-ს გადიდებულ ფასებით წარმოდგენილი იქნება „ლალატი" ფრონტის დამხმარე კომიტეტის ფონდის გასაძლიერებლად.

გამგეობამ გადასწყვიტა ახლო მომავალში გადუხადოს იუბილე ქ-ნ სოფიო რომანიშვილ-ლებუნაძეს 20 წლის სახალხო სცენაზე მოღვაწეობის შესრულების გამო.

სახელმწიფო ოპერა.

სამშაბათს, 7 დეკემბერს ქართულ ენაზე ოპერა „ლალატი".

ოთხშაბათს, 8 დეკემბერს პირველად განახ. შემდეგ „ფრა-დიავოლო."

ხუთშაბათს, 9 დეკემბერს პირველად განახ. შემდეგ „ტოსკა".

პარასკევს, 19 დეკემბერს „აბესალომ და ეთერი"

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

ბათომში

საქალაქო არჩევნები.

სარწმუნო წყაროებიდან გავიგეთ, რომ ქ. ბათომის საქალაქო არჩევნები მოხდება 1921 წ. 1 იანვრიდან 10 იანვრამდე.

ამა თვის 15-დან 25-მდე მოხდება ქ. ბათომში გენერალური აწერა საქალაქო არჩევნებისთვის.

— საჭირო სიები და ქაღალდები უკვე დამზადებულია ქალაქის თვითმართველობაში და სახოგადოთ მიღებულია ყველა ტეხნიკური ზომები.

ნავთსადგურში.

გუშინ მოვიდა გემი „პეტროსი" ბარგის გადმოტვირთვის შემდეგ გავა რესპუბლიკის სხვა პორტებში.

იტალიის გემი „კონსტანტინე" ბათომიდან გავა მხოლოდ 9 დეკემბერს და გაივლის ანატოლიის ნავთსადგურებში.

ისპანიიდან მოვიდა სხვა და სხვა საქონლით გემი „ტორეობლანკა"

გემი „შეფილდი" გავა ბათომის ნავთსადგურიდან მომავალ კვირაში.

იუსტიციის სამინისტროში.

დეკემბრის 4. იუსტიციის მინისტრის თავმჯდომარეობით შესდგა კანონთა გამომსინჯავ კომისიის პლენარული სხდომა. ამ სხდომაზე მიიღეს კანონ-პროექტი სამხედრო სასამართლოებისა და ომიანობის დროის სასამართლოთა გაუქმების შესახებ.

ახალი პროექტის მიხედვით ომიანობის დროს მოქმედებს ჩვეულებრივი სასამართლოები, ე. ი. სამომრიგებლო და საოლქო, რომელიც შედგება 3 წევრისაგან—[illegible] მოსამართლეთა მონაწილეთ [illegible] მოქმედებით. ეს სასამართლო იმოქმედებს იმავე წესით, როგორც ს ერთობ [illegible]. ომიანობის დროს იუსტიციის მინისტრს სამხედრო მინისტრთან შეთანხმებით შეუძლია ძლევა სათანადო ბრძანებით გაგზავნოს საოლქო სასამართლოს წევრები იქ მომხდარ ამბების გასარჩევად. მთავარ სარდლის შტაბთან მივლინებული იქნება პროკურორის ამხანაგი და ორი გამომძიებელი.

პროკურორი თვალყურს ადევნებს სამხედრო მოსამსახურეთა საქმეების კვლევა-ძიების საქმეებს, გამომძიებელნი კი წინასწარ გამოძიებას აწდენენ. საქ როიმისამებრ იგზავნებიან აგრეთვე მომრიგებელი მოსამართლენი. ამასთანავე პროექტი სამხედრო დროის საქმეების წარმოების განსაკუთრებულ წესებს ამყარებს: ისპობა საქმის სააპელაციო წესით გასაჩივრება. მომრიგებელ მოსამართლეთა განაჩენის საკასაციო წესით გასაჩივრება შეიძლება მხოლოდ უახლოეს საოლქო სასამართლოში, და საოლქო სასამართლოს განაჩენისა კი, რესპუბლიკის სენატში.

განაჩენთა გასაჩივრების ვადა შემოკლებულია. განაჩენი იმ სამხედრო მოსამსახურეთა მიმართ, რომელთაც გამოსწორებელ რაზმზე უფრო დიდი სასჯელი არა აქვთ მისჯილი, შეიძლება დროებით შეჩერებულ იქნას იმ შემთხვევაში, თუ სამხედრო უფროსები საჭიროდ დაინახავენ ამ პირის ჯარში დატოვებას.

(ს. დ. ს.)

მმართველი პარტია და შემოქმედებითი მუშაობა

ჩვენს მმართველ პარტიას—სოციალ-დემოკრატიას—პირველი განუცხადებია: ჩემსა და რუსეთის ბოლშევიკებს შორის ის განსხვავებაა, რომ მე შემოქმედებითი მუშაობის გზას ვადგივარ, მაშინ—როდესაც ბოლშევიკები ყველაფერს ანგრევენ.

როდესაც მთ ვრობის თავმჯდომარემ მართვა-გამგეობის მესაჭის როლი მიიღო, განაცხადა: მე მივანიჭებ საქართველოს ჯაფ მთავრობას და იაფ პურსაო.

შინაგან საქმეთა მინისტრმა საქართველოს უმთავრესი ქალაქები შემოიარა და აუწყა ქვეყანას: სოციალ-დემოკრატიის მ რთვა-გამგეობა უზრუნველჰყოფს ქვეყანას შიმშილისაგან და აღმატებინება მოუწყვლობას და მეურნეობასო.

და ყველა სხვა მეორე ხარისხოვანი მოღვაწე—ქალაქის თავებსა და ერობის თავ-ჯდომარეებს ამგვარივე იმედებით ჰქონდათ თავი გაბრუებული.

მაგრამ რა მოხდა? სამი წლის შრომამ ფუჭად ჩაიარათ და არა თუ არაფერი გააკეთეს, არამედ იმასაც კი, რაც გაკეთებული იყო, ვერ მოუარეს. და საქართველო მათი ხელში იმგვარადვე დაინგრა, როგორც რუსეთი ბოლშევიკების ხელში.

არარა გვაქვს აღარც კარგი გზატკეცილები, აღარც ხეიბრიანი ხიდები, აღარც კეთილად მოწყობილი რკინის გზები.

გაუქმებულ-გაფუჭებული სამეურნეო მამულებიან და აგარაკები წახდა, ხვადაგის მომშენებლად დაწესებულებანი მოისპო.

მარგანეცს, ამ უმთავრესი საექსპორტო ნედლი მასალის, წარმოება შეჩერდა.

თუთუნის მეურნეობა განადგურდა.

თითქმის იგივე ბედი ეწია აბრეშუმის მეურნეობას.

შინაური ხელსაქმარი გაჰქრა.

ფულის კურსი იმდენად დაეცა, რომ, გგონებ, მალე იმ ქაღალდადაც აღარ ღირება, რომელზედაც იბეჭდება.

და სიძვირე ისე სწრაფად მატულობს, რომ მთავრობის თავმჯდომარე იძულებული იყო საჯაროდ ეთქვა, რესპუბლიკა კატასტროფიულ მდგომარეობაშიაო!

რა განსხვავებაა მის დღეს ქვასა და მისივე ბოლშევიკებ აღიარებას შორის!

და მმართველი პარტია ხაფანგებელში ჩავარდა; არ იცის, საქმე რით გამოასწოროს.

მიიწვიეს სათათბიროდ პარტიის საუკეთესო წევრნი, მაგრამ მათ ახალი სიტყვა ვერა სთქვეს.

დასასრულ, სხვა რომ ვერაფერი მოახერხეს, მინისტრები გამოსცვალეს.

მაგრამ რა მნიშვნელობა აქვს მინისტრების გამოცვლას, თუ ეკონომიური პოლიტიკის სიფუძველი არ შეიცვლება?!

და ჩვენ ვფიქრობთ, რომ მთავრობის პოლიტიკა სწორედ კი არ იყო ცუდი, რომ ცუდი მინისტრები იდგნენ სათავეში არამედ უმთავრესად მითი რომ მისი ეკონომიური პოლიტიკაა შეცდარი.

რა უდევს საფუძვლად ამ პოლიტიკას?

აი რა. მმართველმა პარტიამ სოციალური შენობის შენება საფუძვლიდან კი არ დაიწყო, არამედ სახურავიდან.

მუშათა უფლებანი ეკონომიურ პირობებს კი არ შეუფარდა, არამედ აბსოლიუტურად აღიარა.

ის კი არ იანგარიშა, სად უნდა დაედვას საზღვარი პროფესიონალური კავშირების უფლებათ, რომ ეროვნული წარმოება მთლად არ შეჩერდეს; არამედ ამა უფლებათ საზღვარი არ დაუდო და მაშასადამე წარმოება ხელოვნურად შეუძლებელ პირობებში ჩააყენა.

ეს იმას ნიშნავს, რომ მზარეულს ნაირ-ნაირი საჭმელი შეუკვეთო, საჭმადის მასალა კი არ მიაწოდო.

ეს სოციალურ ეკონომიური უანგარიშობაა.

და ამ უანგარიშობის ნაყოფი უკვე გემოვ ვთ.

დიახ! კარგია მაღალი იდეალი. მაგრამ, როდესაც იგი ცხოვრებ ოცნებად რჩება, დამღუპველადაა.

მ მხრით დიდი უპირატესობა აქვს ეკონომიური ნერ მეთოდს, რომელიც თამოხს და რეალურ პირობებს ანგარიშს უწევს.

არა, კმარა მარტოოდენ დაპირება, ლამაზი იდეალების დასახვა, ჰაერში კოშკების შენება.

პირიქით, თუ რისამე გაკეთება გნებავთ, მტკიცე საფუძველზე უნდა ააშენოთ კედელი და შემდეგ კედელზე სახურავი.

მაშ ეკონომიური პოლიტიკა უნდა იყოს რეალური.

მაგრამ რამდენიმე ათეული წლის განმავლობაში ჩვენი სოციალისტები საშინელ დემაგოგიას აწარმოებდენ და ხალხი რეალური პოლიტიკის გზიდან გადააგდეს.

რას არა პირდებოდენ ხალხს?! რა სამოთხეს? რა ვარდისფერ მომავალს?! ამ მხრით საშუალო საუკუნეთა მქადაგებლებს მოგვაგონებდნენ!

და სასტიკმა სინამდვილით დაჩაგრულმა ხალხმა ასეთი სანატრელი იდეალის დაპირება ადვილად დაიჯერა და გაჰყვა ოცნებით შეპყრობილსა და დაბრმავებულ დემაგოგებს.

და კლდეზე გადავარდა!

იქ მარხია საქართველოს ტრაგედია!

მართალია, საქართველო მისი გეოგრაფიული მდგომარეობის, ისტორიული წარსულის, ეთნოგრაფიული მთლიანობისა და კულტურის წყალობით.

ევროპასა და ამერიკის მიერ ფაქტიურად იქნა ცნობილი და მაშასადამე თავისი ეკონომიური წარმატების აუცილებელი პირობა მოიპოვა.

მაგრამ ესეც ხომ მხოლოდ პოტენცია, შესაძლებლობაა, ძლიერი ენერგია, რომელიც მხოლოდ მაშინ გამოსცემს ნაყოფს, როდესაც კინეტიურ ენერგიად გარდაიქმნება.

არა კმარა არც ბუნებრივი სიმდიდრე და არც ევროპას მიერ ჩვენი დამოუკიდებლობის იურიდიულად ცნობა, საჭიროა ამასთანავე ეროვნული შრომის მოჭიმვა, ინტენსიური დახარჯვა.

თუ გვწადია, საქართველო აყვავდეს, შრომის კულტი უნდა შევქმნათ, როგორც ევროპამ შექმნა.

უნდა ავამოძრაოთ ქარხნები და სახელოსნოები, მაღაროები და სატრანსპორტო მოწყობილობანი.

შრომის იარაღი ცუდად არ უნდა გაჩერდეს, არამედ თითქმის შეუწყვეტლად უნდა მუშაობდეს.

მხოლოდ მაშინ განაყოფიერდება ჩვენი კაპიტალით ჩვენი ბუნებრივი სიმდიდრე. მოხდება ევროპის კაპიტალისა და ცოდნისა და ჩვენი მდიდარი ბუნების შეუღლება.

და მხოლოდ მაშინ იქნება შესაძლებელი ქვეყნის ეკონომიური წარმატება.

სამწუხაროდ, როგორცა ვთქვით, მმართველ პარტიას ეკონომიური შემოქმედების უნარი აკლია. მოიპოვებს კი? ეჭვია.

ვახტ. წერეთელი.

† იოსებ მერაბის ძე გაბუნია.

1868—1920 წ.

პარასკევს, 3 დეკემბერს, გარდაიცვალა რკინის გზის მაღალ-დაწყებითი სასწავლებლის გამგე, იოსებ (სოსო) გაბუნია. განსვენებული იყო ძმა ქართულ სცენის მშვენების ნატალია გაბუნია—ცაგარლისა. იგი დაიბადა სოფ. ტყვიავში გორის მაზრაში. მამა მისი იყო ქ. გორის უფროსი (გოროდნიჩი). განსვენებული სწავლობდა ჯერ გორის საქალაქო სასწავლებელში, შემდეგ თბილისის საოსტატო ინსტიტუტში, რომლის დათავების შემდეგაც მასწავლებლობდა რკინის გზაზედ. იგი ოცდა ათი წელიწადი ემსახურა სკოლას. განსვენებული იყო მშვიდი, წყნარი და ძლიერ პატიოსანი, მხიარული გუნებისა, ოხუნჯი, მახვილ სიტყვა პასუხი ნი თავისის ოხუნჯობით იგი მოგვაგონებდათ თავის დას. თუმცა განსვენებული არ იყო მოხუცებული, მაგრამ უკანასკნელმა წლებმა ძლიერ გასტეხს წელში. როგორც მასწავლებელი და აღმზრდელი, გაბუნია სამაგალითო იყო, მისი გაკვეთილები მუდამ იყო შინაარსიანი და საინტერესო, ეტყობოდა რომ მოუმზადებლად იგი კლასში ფეხს არ შესდგამდა. თავისის მიმართულებით სოსო იყო უპარტიო პატრიოტი, როგორც ესა სჩვევია ბევრ ძველ საშუალო ინტელიგენტს.

დღეს სოსოს მიაბარებენ მიწას დიდუბის სასაფლაოზედ. ნატალია გაბუნია—ცაგარლის უკანასკნელი ძმა შთავა საფლავად, სოსოს ხსოვნა კი სამარადისოდ დარჩება მის ამხანაგებს შორის.

გ.

სარედაქციო კოლეგია
მთავარი რედაქტორი: ხ3. კედია.

ლოქტორი მედიცინისა ყოფ. სასტ. ბერლინის და [illegible] უნივერსიტეტის [illegible]

გ. გ. მეგრელიანცი

შინაგანი ავადმყოფობა, ქლექისა გულისა. იღებს რენტგენის ელექტროწამლობის კაბინეთში. გასინჯვა წამლობა X-ს სხივებით. ქლექების [illegible] რაცია—პოევმოტორაქსი. ყოველ დღე დილის 9—12 საათამდე და საღ. 6 საათამდე. ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფონი 7—92. 3314

ექიმი

ე. ი. კალანდაძე,

ლებულობს შინაგან სნეულებათა ავადმყოფებს დილის 8—12 ს. ვენერიული სიფილისი (შეზხაპუნება 606 და 914) და საშ. რდე ორგანოთა ხაღ. 5—7 გუნიბის ქ. № 6, მოსკოვის ქუჩ. თხე ზემმელის აფთიაქთან. ტელეფ. 18—95. 3228

დაბრუნდა და გაანახლა ავადმყოფების მიღება.

ექიმი

მ. ო. ზანდუკელი

შინაგან და ნერვების ავადმყ. ელექტრონით წამლობა. ავადმყ. მიღება საღ. 5-7 ს. ანასტასიის ქუჩა № 3 ტელეფ. 9—31. № 3207

ყოფილი 1 კავკასიის კორპუსის სამხედრო ბეითალ-ექიმი

ი. გ. ქუთათელაძე

იღებს შინაგან, კანით (ქეცით) ავადმყოფ ოთხფეხ პირუტყვებს და ფრინველებს. ცხენის ქოთაოს (სავს) კვლევ მალეიას შეზხაპუნებით. ცხვრის სასული—მილას ავათმყოფობის ვექიმობ „ნეიმანის და ვესსელის" მეთოდებით. ვიძლევი დარიგებას „ზოოტეხნიკაზე" (საქონლის მოვლა-მოშენება). დილის 9—10 საათ. და დღის 3—5 ს. ბელინსკის ქუჩა № 39, ბინა [illegible]

ექიმი

რეზო მაჩაბელი

კანისა და ვენერიული სნეულებანი წამლობა ახალი და ძველი სუსუნტი სიფილისი (636—914 შეზხაპუნება) ავადმყოფებს იღებს კაცებს 9—11 საათ. დილ. და 6—8 ს. საღ. ქალებს 11—12 ს. დღის, მოსკოვის ქუჩა № 4. ზემელის აფთიაქის პირდაპირ. 3266

ქუთაისი

ექიმი

ისაკ იაკობის-ძე

მინოშვილი

ღებულობს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ.

ყოველ დღე დილის 10-12 ს. და საღ. 5 7. ს. ქარვასლის ქუჩა, № 5 (მწვანე ბაზარი) ბინა ყოფილი ექ. ჭოლოშვილის № 3208

ექიმი

დ. ი. ჯაფარიძე

შინაგან, კისრის, ცხვირის და ყურის ავადმყოფობის.

ავადმყოფების მიღება დილის 12—1 საათამდე, მადატოვის ქუჩა № 7, ალექსანდროვის ბაღის პირდაპირ.

ტელეფ. 16—65; 1. 7—49

სამკურნალო

ელექტრონის რენტგენის და სინათლის,

მიხეილ გედევანიშვილისა

დღისით 12—2 საათ. საღ 6—8 საათ. არის საწოლები. ყორღანოვის ქ., 20, ვერაზე. ტელ. 9—71. 3102. თვ.

თვალების ავადმყოფობის

ექიმი

მ. გოლშტეინი

სათვალეების შერჩევა. ავადმყოფების მიღება დილის 8 ს-დან 11 ს-მდე; საღამოს 2—7 საათამდე.

მატარებელთა მიმოსვლა

ფოსტის მატარებელი № 3.
თბილისიდან ბათომში—დილის 10 ს. 53 წ.

მატარებ. № 3. № 7.
თბილისიდან ფოთში საღამ. 7 ს. 14 წ.

მატარებ. № 21.
თბილისიდან ბათომში, საღ. გად. 10 ს. 37 წ.

მატარებ. № 19.
თბილისიდან ხაშურში დილის 3 ს. 20 წ.

მატარებ. № 140.
თბილისიდან სალოღში დილის 9 [illegible]

მატარებ. № 390.
თბილისიდან სანაინში დილის 7 ს. 45 წ.

მატარ. № 4.
თბილისიდან კახეთში დილის 8 ს. 30 წ.

თბილისში მოდის.

მატარებ. № 4.
ბათომიდან თბილისისკენ გამოდის საღ. 10 ს. 27 წ.
თბილისში მოდის საღ. 6 ს. 46 წ.

მატარებელი № 7.
ფოთიდან თბილისისკენ გამოდის [illegible] მის 12 ს. 2 [illegible]
თბილისში მოდის დღის 2 ს. 13 [illegible]

მატარებელი № 22.
ბათომიდან თბილისკენ გადის [illegible] მის 12 ს. 58 [illegible]

მატარებელი № 19.
ხაშურიდან თბილისკენ მოდის [illegible] მის 2 ს. 16 [illegible]
თბილისში მოდის დილის 8 ს. 2 [illegible]

მატარებ. № 141.
სალოღლიდან თბილისკენ გადის დილის 9 ს 10 [illegible]
თბილისში მოდის საღამ. 5 ს. 36 [illegible]

მატარებ. № 416.
სანაინიდან თბილისკენ გადის [illegible] ლის 8 [illegible]
თბილისში მოდის დღის 4 ს. 53 [illegible]

მატარებ. № 3.
კახეთიდან თბილისში გადის [illegible]